

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji inzerati petih vrst 8 K; nočice, poslane, izjave, reklame, preklicil petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K.
 Popust le pri naročitih od 11 objav naprej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravitelj „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema le pošiljane in sodnostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrsta.
Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2.50.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 V Jugoslaviji: celoletno naprej plačan D 90— polletno 45— 3 mesečno 22.50 1 7.50
 V inozemstvu: celoletno D 150— polletno 78— 3 mesečno 39— 1 13—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačila.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 100 par po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Vabilo francoskih županov našim županom.

Na moj predlog je Vodilni odbor splošne zveze francoskih in alžirskih županov, kateremu mi je čast predsedovati, sklenil, povabiti gospode župane zaveznih držav, naj prisostvujejo našemu shodu, ki se bo vršil v Parizu od 26.—29. januarja t. l. To povabilo se je izročilo po vašem poslanstvu v Parizu in po našem zastopstvu v Beogradu.
 Mislimo, da povojni razvoj demokratskega duha nalaga dolžnost izvoljenecem, ki stojijo najbližje narodu in so torej njegova najvernejša slika, zbrati se ne samo po eni narodnosti, ampak tudi mednarodno, tako da bolje spoznavajo ljudstva, ki so v stikih z njihovim ljudstvom in da usvajajo na ta način okolišarodov ozračje spoštovanja in simpatije, ki naj odstranijo vzroke in pogoje za nesporazume; sleherno trenje je vsega obžalovanja vredno, tudi če ni hušnje nego malenkosten sunek ali užaljeno samoljubje.
 Razume se, da smo voljni vrniti svojim prijateljem poset, katerega nam bodo blagovolili napraviti.

Uporabite, prosim vas iskreno, ves svoj vpliv pri svojih rojakih občinskih načelnikih, naj irtvujejo čas in denar, ki ga zahteva potovanje v Pariz. Tu bodo sprejeti kar najpriljubljeneje in nad vse prijateljsko; tako bodo v obilni meri prispevali, da se še ojačijo ter okrepe vezi, ki so se spletle med izgnanstvom in vpadom, vezi, ki se ne smejo naprej zrahlijati, potem pa izginiti z rodovi, katere spajajo.
 Mene bo osebno še prav posebno veselilo sprejeti jih, saj se nadejam zopet najti med nimi nekaj dobrih prijateljev izza junaških časov.
 V Parizu, koncem decembra 1921.
 Predsednik pripravljalnega odbora
 Adrien Gilly,
 vitez Belega Orla, član srbsko-francoske trgovske zbornice.
 Association Générale des Amis de France et d'Algérie, 14-rue Chauvean-Lagarde, Paris (8e).

Po šibeniških dogodkih.

Čisto preprosta in jasna je stvar. Šibeniških dogodkov ni nihče drug kriv, kot šovinizem, razume se, da laški in jugoslovenski. Če ne bi bilo tega presnetega šovinizma, bi do šibeniških dogodkov nikoli ne prišlo. Ker so se pa že zgodili, pa se je treba zavedati, da narod absolutno vojne ne mara in da naj bodo posledice dogodkov že kakršnekoli — do vojne ne smejo vesti. Ta recept daje svojim čitateljem ljubljanski »Napreje«, in mi kot nepoboljšljivi šovinisti mu ugovarjamo.
 Vemo sicer prav tako dobro kot »Napreje«, da ljudstvo vojne ne mara, in odkrito rečeno, bi se silno začutili, če bi narod hotel vojno po vseh razočaranjih, ki jih je doživel za časa svetovne vojne. Toda stvar vseeno ni tako navadna, kar bo uvidel tudi »Napreje«, če le malce sledi našim izjavam.
 Recimo, da je v resnici povzročil šibeniške dogodke edinole šovinizem, in sicer kakor že »Napreje« priznava, jugoslovenski pa tudi italijanski šovinizem. Da torej prepričljivo tako dogodke, je treba zrušiti šovinizem, in sicer jugoslovenski in italijanski, kajti oba sta glavna krivca.
 Kako bi uničili jugoslovenski šovinizem, si še lahko mislimo. Naravnost neumljivo pa nam je, kako misli »Napreje« uničiti italijanski šovinizem. Energičnih korakov ne smemo napraviti, zakaj to bi bilo napačno zaradi nevarnosti vojne. Preostanejo torej edinole opomini, pravilnejše, prošnje, ki pa žalbog ne zaležejo dosti, kakor je moral priznati Pašic v skupščini. Ali pa misli »Napreje«, da bi mogli vplivati italijanski socialisti in komunisti na laške šoviniste tako, da bi leti izginili iz Italije? »Napreje« nam bo že oprostilo, da o tem silno dvomimo, kajti še vsi dogodki v Italiji so dokazali, da je silno nevarno za vse, ki se spuščajo v boj s fašisti, teml apostoli šovinizma. Preostala torej samo še Evropa, ona tako ponosna in kulturna Evropa, ki bi mogla zrušiti italijanski šovinizem. Mislimo pa, da bi se nam krave smejale, če bi prišli pred Evropo, ki je vseskozi šovinistična in samo egoistična, da naj radi naše blaginje zatire italijanski šovinizem. Gospodje, register naših sredstev za uničenje ital. šovinizma je izčrpan in z nestrpnostjo pričakujemo Vaših navodil, kako se dá ta šovinizem vendarle zatreti.
 Za svojo osebo imamo sicer skromno mnenje, da je bil italijanski šovinizem najradikalnejše kuriran pri Kobaridu. Toda to zdravilo, ki

dilsi po šovinizmu, zato nočemo o njem dalje razpravljati.
 Pač pa čutimo potrebo, da se malo pogovorimo o šovinizmu samem. V kolikor smo poučeni, se razumeva pod šovinizmom pretirano precejšnje lastnega naroda, in s tem preziranje tujega naroda. Kakor pa mi poznamo Jugoslovene in še posebej Slovence, pa tega šovinizma ni v njih. Nasprotno obžalovati moramo dan na dan, da se naš človek silno rad klanja tujcu, da ima silen rešpekt pred vsako tujo idejo, da prav malo ceni svoje lastne vrline, da ni baš tako zelo brez njih. Zato moramo žal trdit, da med nami šovinistov sploh ni.
 V drugih narodih so pač šovinisti na dnevnem redu, kakor smo morali precej brkdo čutiti. Kadar zapoje Nemeec svojo »Deutschland über alles«, je Nemeec prepričan, da mu gre vsled plemenskih prednosti vlada nad vsemi narodi. Mogoče so to opazili tudi že gospodje pri »Napreju«.
 Kadar govori italijanski vojak, da postane Rim glavno mesto sveta in kadar zasanja laški inteligent o tem, da mora njegova patria biti neomejen gospodar na Jadranskem morju, tedaj bi morda tudi naši socialisti uvideli, da smo prav brez vsega šovinizma ko vendar vedo, da mi še nikdar nismo sanjali o tem, da bi vladali drugim.
 In naj še primerjamo sebe z Madžari, tem najbolj šovinističnim narodom na svetu, ki dasi so mnogo manjši od nas, bi hoteli vseeno vladati nam?!

Mislimo, da je dovolj dokazov, da smo krog in krog obdani od šovinistov, da smo navzlic temu bela vrana, edina nešovinistična izlema.
 Ljubimo svoj narod nad vse, zato čutimo vsako rano, ki jo mora pretrpeti. In zato bi želeli iz vsega srca, da prenehajo enkrat za vselej vojne in da bodo živeli vsi narodi v miru in spravi. Saj še nikdar nismo želeli, da postanemo gospodarji nad drugimi narodi.
 Toda kaj pomagalo vse to lepe sanje, ko pa je mogoče da strelja v Šibeniku laška ladja na naše ljudi, ne zato, ker so krivi, temveč ker so Jugosloveni! Kaj nam pomarajo vse anateme »Napreje« nad šovinisti, če na smejo leti nemoteno zažreči našim ljudem hiše.
 Zato ni stvar tako enostavna, kakor jo predstavljate. Ne moremo se vedno ponižno klanjati, temveč potiskniti moramo vsa, da rešimo ljudi pred nasiljem. To je velik

problem, ki je življenske važnosti za vse jugoslovene brez razlike na stan in spol. Pred nami je postavljena samo ena alternativa! Ali častimo svojo svobodo, ali znamo braniti s krvjo pridobljeno neodvisnost — ali pa rep med noge in nazaj pod tuji jarem.
 Zakaj pod tuji jarem pridemo, ako ne bomo znali varovati svojcev, pod tuji jarem pridemo pa tudi, če bomo tudi izjavili dajali vsled ljubelega miru vsako zadoščenje.
 Vsaka stvar ima svoje meje in ponažanje jih ima najpreje. Ni to sa-

mo naše mnenje, temveč so to uvideli tudi socialisti vseh zemlja, ki so bili vključ svojemu internacionalizmu vedno na braniku svoje domovine.
 Zakaj bi samo naši pojmovali internacionalizem na poseben način, zakaj bi samo naši tolkli po šovinistih takrat ko je šovinizem spav, ne razumemo. Upamo, pa da ho v Šibeniku prelita kri poučila tudi našo, da nastopamo ne iz šovinizma, temveč iz obrambe proti šibeniškim dogodkom. M.

Zmanjšanje uradništva.

(Iz uradniških krogov.)

Dan na dan čujemo, da je potrebno zmanjšati število uradništva, na drugi strani pa zopet ne izide nih en »Uradni list« — da ne govorimo o »Službenih novinah« — brez razpisa na novo kreiranih služb z visokodonečimi naslovi in lepimi činovniškimi razredi.
 Po mojem mnenju je potrebno reduciranje uradništva zato, da se preostalo in prečiščeno število uradnikov more primerno nagraditi za svoj trud, zato, da izgine poniževalno zapostavljanje dobrega, potrebnega in kvalificiranega uradništva.
 Katero uradništvo oziroma katero kategorijo uradništva je odveč, je težko povedati. Kot konceptnemu političnemu uradniku, torej kot upravniku v prvotnem pomenu besede, ki ima nekaj vpogleda čez večji del administracije, mi je bila večkrat dana prilika misliti, ali je ta ali ona kategorija uradništva resnujno potrebna. Prepričan sem, da je marsikateri kolega ravnotako že večkrat premišljeval in prišel približno do istih rezultatov, kakor moja malenkost.
 Pred vsem se moram ozreti na poslednji konkurz služb okrajnih ekonomov. Pred kratkim je g. inž. Pahor v svojem članku poudarjal eminentno važnost okrajnih ekonomov in nujno potrebo ustanovitve teh služb. Ta članek je pri večini uradnikov, ki vedo, kako se upravlja in za katere panoge uprave rabimo strokovnjake — specialiste, roditi gotovo nasprotno misli, kakor si jih je želel g. članek. Trdit, da naš narod ne potrebuje izpopolnitve svoje strokovne ekonomske izobrazbe, bi pomenilo, ne razumevati napredujočega časa. Trdim pa, da je kreiranje novih služb okrajnih ekonomov v o-

svrhu docela odveč in nepotrebno. Potrabi nadaljne strokovne izobrazbe naših poljedelcev bi se zadostilo z ustanovitvijo ene same take službe za več okrajev, na primer za vsu bivšo Kranjsko oziroma za bivšo Štajersko. Tak okrožni ekonom pa bi potovaje prejel predavanja, nadzoroval event. drevesnice in manjše ekonomije ter dajal političnim oblastvom I. stopnje strokovne nasvete, poročila in potrebne izjave. Ekonom se niso za to posvetili svoji do letošnjim študijem splošni stroki, da bi se, ako ne ostane ustanovitev okrajnih ekonomov samo na papirju, omejevali na par predavanj v svojem kraju in na kompiliranje statističnih tabel, ki jih lahko sestavi vsak pisarniški pomočnik. Ker je torej za dogledni čas izključena možnost konstantne uspešne zaposlenosti okrajnih ekonomov pri okr. glavarstvih, je z druge strani tudi država oškodovana z ustanovitvijo takih službenih sinekur.
 Okr. ekonom s svojim pomočnikom in pisarniškim osebom bi bil v pravem pomenu besede pri politični oblasti I. stopnje mala državnica v državi brez lastne suverenitete.
 Ne smatram za potrebno nadalje utemeljevati nepotrebnost ustanovitve omenjenih služb v nameravani obliki.
 Nisem torej proti principu, temveč proti formi.
 Razpravljajoč o temi glede reduciranja uradništva, si usojam izreči svoje mnenje, da bi bilo politično oblasti I. stopnje z lahkoto prevzelo agende okrožnih agrarnih uradov, pokrajniska uprava pa agrarno centralo za Slovenjo. Naša pokrajniska uprava odgovarja v glavnem

Pozdrav Slovcnem.

Spisal M. M. V.
 Brajše Slovenci, skup danes slavimo ta praznik, ko Krist se rodil je na svet. In v dan ta slovenski iskreno želimo Vam zdravila in sreče obile še let.
 Ne skrivamo Vam, kak smo srčno veseli, ko prišli ste v rusko obitelj med nas, naša srca detinska so čuti obile utehe in bratske ljubezni do Vas.
 V dan težke bolezni velike Rusije ločila nas je usoda od njé — pa glejte, na tujem so dobri Slovenci ponudili nam gostoljubno rokó.
 Mi upamo trdno, da mino ta doba in zgine strahotna podoba teh dni in vstane Rusija in konec nezgod bo in z radostjo zopet se vrnemo k nji.
 Tedaj pa — to naša vseobča je želja, da, brajše Slovenci, vse vidimo Vas, kot goste pozdravljene v naši Rusiji in praznik božični slavimo pri nas.
 Dotlej pa spremlite iskreno zahvalo, Slovenci, drugovi, poplačaj Vam Bog! Za vsó dobrosrčnost iz srca Vam hvala od vseh nas — kvaletnih Vam ruskih otrok.
 V Ljubljani, dan 25. decembra 1921.

Rak.

»Rak« — Kakor Erinija nas proganja podnevi in ponoči ta beseda; od vseh strani nam doni in uiti ji ni mogoče. Kakor kuga se razširja, v krogih znancev, prijateljev, v svaštvo in celo v najbližjem sorodstvu.
 Človek se mora vznemiriti: Ali ga nimam tudi jaz? Kako se ga ubranim, kako iznebiti? Ali pa morda že ni prekasno? Kje naj se poučim?
 Zatečem se k svoji knjižnici, k zgodovini. Ze Anlus Cornelius Celsus, veliki enciklopedist, ki je živel v dobi rimskih cesarjev od l. 30. pred Kristom do l. 38. po Kristu, piše v svojih osmerih knjigah o medicini tudi o raku. In že Celsus trdi, da je edino sredstvo proti raku nož, operacija, ter opisuje nekatere že dandanes izvrševane plastične metode. Ze pred 2000 leti so torej raka znanstveno zdravili, bolezen pa je pač stara kot šlovoštvo.
 In celih osemnajst stoletij po Celsu je moralo preteči, da je i Francos Bernhard Peyrilhe l. 1773. po mnogih eksperimentih na živalih in ljudeh končno dospel do istega prepričanja, kakor Rimljan Celsus: rak je ozdravljiv le s radikalno operacijo. In značilna je njegova izjava: »To bolezen je težko definirati in pobjati.« Pri tem spoznanju smo običajni doslej.
 Tajnik »Avstrijske družbe za raziskovanje in pobjanje raka« profesor

dr. Aleks. Fränkel, piše v svoji brošuri »O ozdravljivosti raka« (1920, Wien und Leipzig, Wilhelm Braumüller) sopen prav isto, kar je napisal Celsus že v dobi Kristovi.
 To je žalostno za medicinsko vedo, že žalostnejše za šlovoštvo. Kako velikanke napredke smo doživeli v vedstvih morjenja in uničevanja, do kolike umetnosti se je povzpela šlovoška kultura v izumih ubijanja in zastrupljanja, a v poznanju in zdravljenju raka smo ostali pri A. C. Celsu. Ob tolikorih rafinmanih smo običajni baš pri raku v najvažji primitivnosti, — šlovoški duh je odgovodal baš ondi, kjer bi bila njegova moč najpotrebnejša, najnujnejša.
 Niti tako daleč se nisimo, da bi vedeli prav zanesljivo, kaj povzroča raka. Še so, ki govore o bakteriji raka, o specifičnem izviratelju te bolezni.
 Prav te dni čitamo lahko o Amerikancu Laphornu Smithu, ki je na seji franc. angl. amerikalnske lige proti raku v Parizu poročal, da je povzročitelj raka neka amöba (canceri amöba macroglossa). Ta amöba se nahaja po jezicah, jarkih in lužah. Z nežisto vodo ali s izvestnimi živilci (n. pr. s salato) zaide taka amöba v šlovoško telo, se ondi zasidra ter žre celice v svojem okrožju, povzroči oteklino ter končno smrt.
 Večina zdravnikov govori le o vplutelnih celicah, ki se na škodo okrožne

ga mišičevja brezmejno razrašajo v mehko ali trde oteklino, ki razpadajo, gnijo, se širijo, izpijajo življenske soku in ki šlovska med groznimi bolečinami končno uničijo.
 O varokih nastanka teh oteklin pa ni še nobenih dokazov, nego imamo le hipoteze, domneve. Ker se pojavlja rak najrajši na tistih delih telesa, ki so izpostavljeni posebnim mehničnim dražilom ali pritiskom (polt, jezik, grlo, želodec, črevo, maternica), slutijo, da je rak v vzročni zvezi z dražili, dokazov pa ni. Če ne vemo, zakaj se pojavi bolezen, je seveda boj proti njej težak.
 Odlíben slovenski zdravnik za ženske bolezni je pisal o raku v »Domovnik« (leta 1915, št. 12). Zdi se mi zelo koristno, da rešim s ponatiskom ta neznanji spisek posabljenju. Naš strokovnjak pravi:
 Med boleznimi, katerih se človek najbolj boji, lahko imenujemo v prvi vrsti raka. Vsakdo je že slišal pravit o strašnih bolečinah, ki jih povzroča rak; vsakdo vé, da se rak zajeda v živo meso, da raste vedno naprej in naprej, da vendar in uničuje zdrave telesa dole kar po vrsti. Kdor je že videl bolnika, ki mu je rak n. pr. razjedel ustnice ali nos, si je gotovo za vedno zapomnil strašni pogled. Kdor je videl bolnika, ki mu je rak razjedal žebdec in je na takem bolniku opazoval onemoglost, trpljenje in

boledine, izsušenost in upadlost, ta vé, da je rak v resnici strahna nesreča in da so bolniki, bolni na raku, v resnici vsega usmiljanja in pomilovanja vredni.
 Dasi je rak zelo razširjena bolezen — samo na Kranjskem umro vsako leto okoli 250 ljudi na raku — in dasi vedo ljudje marsikaj povedati o njem in njegovih grozotah, vendar ljudstvo ni dovolj podučeno o njem. Škoro vsakomur je znano, kako se pojavlja rak koncem bolezni, točas, ko se na raku bolni nahaja že v zadnjih tednih ali mesecih pred smrtjo; malokomu pa je znano, kakšni so prvi začetki raka, kako se ta bolezen začne, kakšni so njeni prvi znaki. In vendar je zelo važno spoznati raka takoj v prvih začetkih, kajti rak se dá ozdraviti, dokler se ni še preglotilo zajede v telo. Marsikom bi zdravnik lahko rešili življenje, ko bi ljudje natančneje poznali raka v njegovih začetkih in bi pravočasno poklicali zdravnika na pomoč. Zato je dobro in potrebno, da se znanje, ki so si ga pridobili o raku zdravniki, razširi tudi med ljudstvom. V sledačem naj opozorimo samo na način, kako se pojavlja rak na rumanosti šlovoškega telesa: na jeziku, na ustnicah, na prsih (pri ženskah), na koži.
 Rak je jako potuhnjena bolezen. Priplazi se kot tat po prstih, in žalostno je, da ga ljudje spoznajo in opazi-

nekdanji deželni vladi oziroma štajerskemu namestništvu. Takrat je uprava, priznajo, vsaj tehnično boljše funkcionirala; ne malo vsled tega, ker je bila enotna. Deželna vlada je imela svoje odseke, za katere javnost takorekoc niti vedela ni. Danes se vzlic odpravi poverjeništev še vedno radi igramo kot še samostojnih oddelkov pokrajinske uprave. Še huje zmede povzročajo in večje število uradništva zahteva posamni oddelki ministrstev v Ljubljani in drugi neposredno ministrstvom podrejeni uradi. V isto kategorijo uradov, ki bi bili lahko osredotočeni pri centralni pokrajinski upravi, spadajo nadalje tudi različni mezoizkusni uradi, kletarska nadzornišтва, inšpekcije rada (obrtna nadzornišтва) itd.

Pri tej priliki pripominjam, da ni se moralo s pravično razdelitvijo političnih konceptnih uradnikov skrbeti za to, da bodo vsi uradniki te stroke povsod enako zaposleni. Za mojo malenkost čitim na primer, kako me preobloženost z uradnim delom telesno in duševno uničuje. To nikakor ni v korist državi, tem manj pa bednemu, preobloženemu uradniku, ki se še edino iz nekake osebnih ambicije, katero bi morala drža-

va upoštevati in spoštovati, držal za silo po koncu.

Število uradništva bi se dalo nadalje zmanjšati tudi na ta način, da bi se namesto sedanjih državnih zdravnikov in živnozdravnikov ustanovile nekatere poldržavne honorarne službe v isto svrhu. To zato, ker so taki uradniki ne glede na to, da živijo pretežno od privatne prakse, v uradu res tako malo zaposleni, da njihovi prejemki — ako bi bili primerni sedanjim draginjam po odgovarjajočih činih — nikakor ne bi smeli nadalje obteževati državnega budžeta v dosedanjih meri. Vprašanje o dopustnosti izvrševanja privatne prakse s strani omenjenih kategorij bi utegnili dati dobremu persusu potrebno snov za poseben članek.

Končno pripominjam, da imamo baje celo mi v Sloveniji nekaj ne-kvalificiranih uradnikov in še celo političnih konceptnih uradnikov. To vpliva ponižujoče na ves stalež tega uradništva.

Še huje stojimo s pisarniškim uradniki pri upravi. Z malo več dobre volje in večjo kvalifikacijo bi marsikateri pisarniški uradnik lahko nadomestil nepotrebne in nezmožne tovariša.

Delajmo propagando.

Ni naroda na svetu, ki bi si mogel uravnati svoje življenje brez ozira na druge. Niti največji, še veliko manj pa manjši. Dočim pa veliki in močnejši narodi to spoznavajo in zaradi tega razvijajo veliko propagando pa mali narodi le preredit na to pozabljajo. In med onimi pozabljivimi majhnimi narodi smo žalibože tudi mi.

In vendar potrebujemo propagando mi bolj ko drugi, zakaj le malo držav je tako obdanih od sovražnih mejn, kot mi. Ker pa živimo na tako važni svetovni cesti, da more vsakdo pri nas sproženo vprašanje povzročiti svetovni požar, zato se tudi skoraj vsako vprašanje obravnava kot splošno evropsko vprašanje, kar je redoma nam v nesrečo.

Popolnoma naravno je to in neupravičeno se zaradi tega razburjamo. Kako se naj vendar razvijamo za nas zastopniki tujih narodov, če se pa nismo potrudili, da jih pridobimo za sebe! Kako naj vendar predero naša stvar, če pa ne delamo propagande! Koliko dobrih in vnetih prijateljev smo izgubili, ker smo jih s svojim hladnim in brezbrzišnim postopanjem popolnoma razočarali! Samo naša krivda je, če stoji naša stvar v Parizu, Londonu in Washingtonu slabše, kot ob preobratu, če imamo po triletni svobodi manj ugleda, kot v časih robstva. Toda čisto naravno je to, ker takrat smo delali propagando, takrat je delal za nas agilni londonski odbor, danes pa delajo dostikrat proti nam propagando s svojim neumestnim postopanjem celo nekatera naša poslaništva.

Skraini čas je, da zopet posvetimo svojo pozornost propagandi in sicer ne samo oficijelni, temveč tudi osebnim. Vsak Jugosloven mora postati propagator naše stvari, vsak Jugosloven mora biti agitator za našo državo. Doma in v tujini!

Predvsem pa je treba oživiti vse one zveze, ki smo jih imeli, ko je deloval londonski odbor. Tu bi imela glavno besedo naša poslaništva.

Istočasno pa morajo storiť svojo dolžnost tudi posamniki. Vsled svoje geografične lege prihajamo vedno v dotik z drugimi narodi. Vsako

tako priliko moramo izrabiti za propagando. Žalibože pa mi to skoraj dosledno zanemarjamo, še več grešimo proti osnovnim načelom uspešne progande s strani posamnika.

Ena glavnih napak je, da iznašamo svoje neprilike v svet, da se dostikrat celo tožimo tujcu. Na Hrvatskem podaja v tem oziru Radić klasičen primer. V tem oziru bi se mogli silno dosti naučiti od tujcev. V Indiji se je n. pr. pri zadnjih nemirih dogodilo tole: Angleži so stlačili v vagon 100 aretiranih domačinov in jih odpeljali 4 ure daleč. Ko so odprli vagon je bilo v vagonu 64 mrtvih, ki so se zadušili. Vendar o tem groznem činu angleški listi niso pisali. Kaj bi bilo, če bi se pri nas nekaj sličnega dogodilo. Kričali bi tako v svet, da bi morali diskreditirati sebe. Ne razzerinjati zato svojih slabosti tujcu, kajti pri mladem narodu, so itak že preveč vidne.

Drug naša napaka je, da ne znamo nikdar prav ločiti, kje se neha prijaznost in kje se mora ozlasiti zavednost. Prav je, če je človek prijazen, toda varovati je treba svojo čast in nacionalno še prav posebno. Pa poglejte naše ljudi, če občujejo v Nemci, ali ne opazite, kako se trudijo ugajati Nemcem! Popolnoma napačno. Kajti tujec mora spoštovati nas kot ljudi, potem pride šele spoštovanje našega naroda.

In mesto, da vzbujamo spomine nekdanjih dni, za nas ne baš slavnih, ali bi ne mogli dopovedati marsikateremu tujcu, da so tam preko nevdružne razmere in da tudi za Evropo ni vseeno, če te razmere prenehajo. V vsakem pogovoru s tujcem, bi morali delati propagando za našo stvar, vsak pogovor bi nam moral dati novih zaveznikov.

Vemo, da je dosega take propagande težke in da ji bo mladina šele kos če bo za njo vzgojena. Toda, da se to zgodi, mo napisati teh par skromnih vrstic, učimo jih in roditeljem v opomin — preganjanim pa v odrešenje.

Zakaj tudi od propagande je odvisno odrešenje!

Politične vesti.

— Kraljevo bojišče povelje armadi. »Vojniški Glasnik« objavlja tole kraljevo naredbo vojski na suhem in na morju: Junaki! Propračan, da Vas najdem vedno pripravljene, da se odzovete s srcem, z mišicami in z nemajno vero v vsemogočnega Boga težnjam vse naše kraljevine in da boste radevoljno vzdržali vse štrve, kadar jih bo od vas zahtevala domovina in Vaš vrhovni komandant, Vas pozdravljamo na dan svetih praznikov Kristovega rojstva z voščilom: »Krist se rodi in srečan Vam praznik, moji dični junaki! Živeli v ponos in veličino domovine!« Aleksander m. p. (Glej »Vojniški Glasnik« z dne 1. januarja 1922.)

— Dr. Momčilo Ninčič — zunanji minister. Iz Beograda javljajo. Vraščanje ministra za zunanje stvari, ki je bilo predmet razprav poslednjih dni, je bilo 5. t. m. rešeno. Ministrski predsednik Pašić je potem, ko je imel razgovor z delegatoma demokratskega kluba Pribičevićem in dr. Marinkovičem, ki sta mu naznanila, da klub pristaja na to, da postane dr. Momčilo Ninčič minister za zunanje stvari, odšel 5. t. m. predpoldne na dvor in predložil Nj. Vel. kralju v podpis ukaz, tako da je dr. Momčilo Ninčič ob enajstih po predpisu prisegel v kabinetu ministrskega predsednika.

— Francoski glas o šibenških dogodkih. »Journal« izvaja: Ne moremo verjeti, da bi prišlo radi šibenških dogodkov do skrajnosti, ker beogradska vlada kaže previdnost. Pridržuje si pravico, da prepusti rešitev spora velesilam in Zvezi narodov, toda delna rešitev ne bi preprečila ponovitve ob prvi priliki. Izvzemši grofa Storzo so vsi italijanski državniški vodilni politiko, stremeli po prvenstvu na Jadranu. Nihče pa ni nastopil tako odločno kakor Della Torretta. Njegovo delo je, da je Albanija pravi italijanski protektorat. Italija je vsilila mali ententi be-neški dogovor in sedaj pripravlja z Grško drzen manever, združen z velikim rizikom. Italija gotovo računa z neprikladni nasledstvenih držav, pred vsem, kar zadeva Jugoslavijo, iz katerih neprikl. pa se ne smejo izvajati napačni sklepi. Oni dan, ko bodo Jugosloveni razumeli, da je njihov izhod na Jadranu ogrožen, bi se lahko dvignili in njihov bojevitost značaj bi se lahko znova zbudil. Na Jadranu ne more priti do miru, ako ne pride do pravičnega ravnotežja. »Figaro« zaključuje svoj članek o dogodkih v Šibeniku tako-le: »Ako bi bili francoski mornarji ali vojniki vmešani in incidente, slične onim v Šibeniku, bi del italijanskega časopisja zagnel proti francoskemu imperijalizmu.«

— Prvi nemški poslanik v Sofiji. Nemško diplomatsko zastopstvo v Sofiji se je spremenilo v poslaništvo. Za prvega poslanika je imenovan g. Martens.

— Narodna odbrana v Zagrebu. V Zagrebu se je osnovalo društvo Narodna odbrana v svrhu širjenja jugoslovenskega nacionalizma.

— Upravne oblasti v Bosni in Hercegovini po veroizpovedanjih. Vrbaška oblast šteje 364.800 pravoslavni, 160.700 muslimanov in 83.700 katolikov. Tuzlanska oblast 231.000 pravoslavni, 204.800 muslimanov in 102.600 katolikov. Sarajevska oblast 106.100 pravoslavni, 169.800 muslimanov in 85.700 katolikov. Mostarska oblast 123.500 pravoslavni, 76.800 muslimanov in 161.800 katolikov.

— Masaryk o komunizmu. Češko-slovaški prezident je v svojem novolastnem govoru izpregovoril tudi o komunizmu. Izvajal je: Izrael sem se proti komunizmu že v svoji kritiki marxizma. Od tega časa dalje se bavim stalno s tem problemom. Prihajam do tega spoznanja: Komunizem se zahteva in izvaja z demokratičnega načela enakosti. Ali gospodarska enakost, katere se zahteva, še ni komunizem. Skupna lastnina je nekaj drugega nego enakost. Enakost ne eksistira nikjer ne po razvoju zgodovine ne po prirodi. V resnici vlada povsod v vsej prirodi, kakor tudi v človeški družbi, neenakost.

Zato pa ima človek enakost za ideal. Praktično pomeni enakost snosljivo stopnjo neenakosti. Komunizem v večjem obsegu je nemogoč tudi vsled mednarodne odvisnosti in vzajemnosti. Nobena država ne zadostuje sama sebi. Omanjevalci komunizma, ki se zadovoljujejo samo z nejasnimi gesli, so že vsled tega obsojeni na politično in socialno neplodnost in na flasko.

— Čehi proti francoski vojaški misli. Češka javnost se zadnje čase zelo ostro obrača proti postopanju francoske vojske misije na Češkoslovaškem. »Tribuna« piše: »Francoska misija zahteva pri nas kratkoročno francoske službene predpise ne glede na to, da izhaja naš častniški zbor in naše moštvo iz povsem druge vojaške tradicije. Ne smemo pozabiti, da so bili avstrijski službeni predpisi v mnogih točkah boljše od francoskih, kar velja zlasti o topništvu. Francoski aparati niso tako dobri kakor naši, ki smo jih dobili iz prvih nemških delavnic. Pod vplivom francoske misije smo kupili francoski topniški material leta 1919, ki je že zelo obrabljen in zastarel, ker izvira iz časa bitke na Marni. 280 milijonov za približno 150 topov te vrste je prečvržen denar, in orožje leži po vedni po naših skladiščih. Material po ceni nismo dobivali iz Nemčije in vsi dosednji nakupi tamkaj so se dobro rentirali. Nemški metalec min stane 2.500 kron, francoski pa 8.000 K. Isto velja tudi za letala. Iz Francije smo dobili slabe aparate, dočim bi bili mogli dobiti iz Nemčije boljše, ali te je bilo treba po sklepu Versailleske pogodbe uničiti. Iz Avstrije smo dobili brezhiben material, ki je bil za polovico cenejši nego francoski. Glede naših vojaških del naj velja za francosko vojsko misijo, ki ima ostati pri nas še nekaj let, da naj se povrne na svoje prvotno posvetovalno stališče in njeni zastopniki ne smejo zlorabljati sedanjih razmer. Obnašati naj se tako, da bodo kazali, da so gošče prijateljske dežele in ne iskoriščevalci kakor manj kultivirane kolonije, kajti drugače pade nanje krivda, ako se naše simpatije do francoskega naroda ne isvanredno način skalijo in ako bomo primorani nekaj svojih tako dragih iluzij pokopati.«

— Potomci čeških eksulantov po belogorski tragediji se hočejo vrniti v svojo domovino. Sedaj se je oglašilo 600 rodbin iz Poljske, Ukrajine in Gornje Šlezije, da se vrnejo domov. Ti potomci eksulantov, ki so živeli toliko časa proč od svoje rodne grude, so si ohranili svoj materni jezik, svojo češko zavest in svojo vero. Sedaj se hočejo vrniti na zemljo svojih očetov, s katere so bili kruto pragmati. Češki listi pozivljajo vlado in javnost, da naj jim gre na roko kar najboljša.

— Pomilošeni nemški komunisti. »Vorwärts« poroča, da je na željo državnega predsednika pomilošenih 268 komunistov.

— 100.000 Nemcev prosilo za francosko državljanstvo. Pri neki francoski slovenosti v Alzaciji se je konstatiralo, da je bilo tekom lanskega leta vladi predloženi 59.800 nemških prošanj za francosko državljanstvo, prejšnjega leta pa je bilo takih prošanj 36.500, torej skupaj 96.000. Povdarjalo se je, da je to mnogo in da se vidi, da Nemci dobro vedo, kje se more udobno živeti in zato nočejo zapustiti alzasko-lotarinskih tal, kakor se je prvotno pričakovalo glede na kratkatno časopisne vesti. Nemci so praktični in hočejo ostati doma. Francoski listi pravijo, da so si nekateri Nemci poskušali celo ponarejena dokumente, da bi mogli ostati v Alzaciji in Loreni. Francoski državniški niso nič kaj veselji tako velikega nemškega števila v novih pokrajinah.

— Upor stradaljočih v Sevastopolu se je upro stradaljoče prebivalstvo, ki je udrijo v trgovine in oropalo ves živč.

— Panamska republika. Zedinjene države in Kolumbija so priznale samostojnost panamske republike.

— Medžarski vohuni na Slovaškem. V Košicah so aretirali štiri madžarske vohune, med katerimi je tuel

neki nadporočnik madžarske narodne vojske. Vohuni so prišli naravnost iz Budimpešte. Češkoslovaška vojaška oblast ima dokaze o njih vohunstvu.

— Propast ruskega carstva. Znani italijanski novinar Virginio Gayda, bivši petrogradski dopisnik turinske »Stampe«, je izdal knjigo, ki je vzbudila veliko zanimanja. Virginio Gayda je znan kot dober poznavalec predvojnega Rusije. Predvsem opisuje svoje naziranje o starem caremku režimu in o položaju ruskega kmeta do l. 1861, ko so se na javnem trgu prodajali mladenčci in mladenke. Kontrast starega režima je v tem, da je vladala kriza zaradi kruha, dočim so se mednarodno izkoriščale ruske žitnice. Treba je samo prebrati to izjemo, prazno in bedno ravnanje od Volge do Viake, doli po centralni Rusiji do vroče in suha stepe Kalmuka in Kirgizja, da se očni velika gospodarska razlika, ki je ovirala evolucijo Rusije. Nesprotno pa je ob morju in ob rekah od Samare do Orenburga, od Samare do Ufe, ob železnicah do Caricina ob Volgi polno ogromnih štirivoglatih skladišč, kjer se je nalagalo na tisoce in tisoce ton žita za Evropo. Tu je bilo bajeslovno mednarodno carstvo ruskih žitnic, od katerih ni imel ruski kmet nobenih koristi, ker ni mogel spraviti svojega žita na trg, ki je bil na razpolago le za velposelske, obdelane z najnovejšimi tehničnimi pripomočki. Ruski kmet je živel v lesenih bajtah in vse njegovo poljedelsko prodje je bilo leseno. Stari režim se ni trudil, da najde sredstev za preporod vasi. Tudi Nemčija je bila nekoč v podobni krizi barbarske primitivnosti, toda med Nemci so se našli ljudje, ki so povzdigli vas in razširili civilizacijo. Ruski kmet je še do l. 1890 obdeloval samo ono zemljo, ki je bila v neposredni bližini vasi. Rusko plestvo je iskoriščalo bednega kmeta. Eden najelementarnejših vzrokov ruske krize je različnost mentalitete. Povsod na svetu se delijo ljudje v dva razreda: v izobražene in neizobražene. V Rusiji je bila ta razlika ekstremna. Izobraženci so bili plod evropske civilizacije, kmečka masa pa proizvedla inercije ruske vasi. Ruski kmet je ostal v svojem patrijarhalnem stanju razvoja z dolgimi lasmi in s stoletnimi narodnimi nošami. Tako je nastel velik ječ, ki je izvor velike ruske drame. Niti ogenj revolucije ni mogel uničiti teh dveh struj. Intelektualci so se napajali z doktrinami in s tujimi idejami. Dva tabora sta si stala nasproti: zapadnjaki in slavofili. Zadnji propovedujejo Rusiji individualni razvoj in posebno poslanstvo na svetu. Ta misel pa je plod Hegelove filozofije, katere pristaja ni samo aristokrati, ampak tudi ekatremni intelektualci kakor Bakunin in Ljening. Ljeningova pogreška je v tem, da je pričel svoje delo s psihološkega in ne z gospodarskega determinizma. To je splošna komunistična pogreška. Ljening je mislil, da je ruski narod zrel za revolucijo, v resnici pa niso obstajale v Rusiji niti najelementarnejše Marxove ideje za socialno revolucijo. Koncentracija kapitalistov na eni in delavcev na drugi strani je bila komaj v začetku. Rusiji je manjkal razvoj cellega devetnajsetega stoletja. Evolucije zgodovinskih dob se ne morejo preskočiti. Velika francoska revolucija je vrгла kralja, odstranila razredna nasprotstva, toda ni izpremenila gospodarskega toka, ki se je iz feudalnega režima razvil v kapitalistično oblast. Neuspeh Ljeningove ideje, da reši problem propasti ruskega carstva, dokazuje, da revolucija ni bila plod socialne zrelosti. Iztrošena v vojni, ki je le poostriala materialne in duševne boleznine, je prišla Rusija do skrajne točke kakor carski Rim v dobi decadence. Ker ni prišlo do invazije tujcev, je padla v anarhijo, v kateri je zagospodoval boljševizem s svojimi zadnjimi energijami.

— Francosko - angleški odnošaji. »Intransigent« piše, da se bodo razlike med francosko in angleško politiko le težko izravnale. »Temps« pa meni, da še ni gotovo, ako se pridruži Anglija kreditni akciji.

jo šele tedaj, ko je že temeljito pričel svoje pogubonosno delo. Predočimo si to potuhjenost na vzgledu Ženske, stara okoli 50 let, opazi slučajno na svojih preih majhno oteklino v velikosti graha ali lešnika. Oteklina je popolnoma neobčutljiva; lahko se jo stika med prsti, toda bolečin se ne čuti. Kakih drugih težav ji mala stvarica ne povzroča; zato si ženska misli, da stvar pa ni vredna, da bi se brigala zanjo. Ždi se ji nedolžna, brezpomembna. Tekom par mesecev pa je mali točnik narasel v debel oreh, morda so tudi že otekle bezgavke pod pazduho, morda je začela prvotna oteklina razpadati in se gnjojiti. Tedaj pa ženska še spozna, da stvar ni več tako nedolžna in brezpomembna. Zateče se k zdravniku, in, ako se rak ni še preveč razjedel v telo, je pomoč še mogoča, ženska še lahko ozdravi.

Ta vzgled nas uči, da se začenja rak na človekovih zunanjih delih brez vseh bolečin in da v začetku ne povzroča nobenih težav. Ravno v tej njegovi lastnosti tiči njegova največja nevarnost, ker se človek navadno drži pravila, da se ne praska tam, kjer ga ne srbi, ali z drugimi besedami, da se ne briga za stvar, ki ga ne boli. Toda z ozirom na možnost, da se iz neznametnega začetka, iz neznametne, neobčutljive »bulice«, morda razvije rak, je potrebno, da se človek pobriga tudi za take stvari, ki ga ne bolijo.

Zdravnik bo vedel povedati, ali je oteklina ali »bulica« res nekaj nedolžnega, ali pa je morda začetek resne bolezni. Bolje je, ako se človek pobriga tudi za take melankesti, kakor pa da bi zamudil pravi čas za izlečenje.

Podoben kakor rak na ženskih prstih se začenja tudi rak na ustnihoh ali kje drugod na koži. Tudi tu ni nobenih bolečin, nobenih posebnih težav. Sumljiva pa je stvar takoj, če počasi, a neprenehoma raste, in če človek pri tem začne hujsati in slabeti. Dolgotrajna, neprestano rastoča bulica v zvezi s hujsanjem in slabostjo je vedno jako sumljiva in naj bo vsakomur rosen opomin, da je treba vprašati zdravnika za svet.

Posebno potuhnjeno in zavratno se pojavlja pri ženskah rak na maternici. Dela se navadno žela, ko je ženska že izgubila svoje perilo, torej po 45. letu. Ženska, ki je obolela na materničnem raku, ne čuti nobenih bolečin, nobenih težav. Vendar kaže tudi maternični rak en znak, ki bi si ga morala vsaka ženska dobro zapomniti! Ženska že par let ni imela nobene krvavitve; kar nenkrat pa se pokaže po kakem napornem delu ali po dolgi bolj kapljica krvi. Ta krvavitev pri ženskah, ki so že izgubile perilo, je tako važno znamenje, da ga ne bi smele prezreti ali podcenjevati nobena ženska. Kapljica krvi v teh le-

tih mora biti resen opomin, da na maternici ni vse v redu; da je treba nemudoma zdravniške preiskave, ki naj dožene, ali se je pokazala kri samo vled napra ali kake majhne poškodbe, ali pa je znak resnejše bolezni. Četudi ni nobenih bolečin, četudi ni ženska hujsala, vendar mora zadostovati že ena samo kapljica krvi, da se ženska pobriga za svoje zdravje. Vsako podcenjevanje tega znaka, vsaka lahkomišelnost bi bila težka pregreha, ki bi utegnla imeti sile posledice. Včasih — vendar so takli slučajji redkejši — se zgodi, da oboli na materničnem raku ženska v mlajših letih, ko ima še redno svoje vsakomesečno perilo. Pri teh ženskah je sumljiv znak, ako se pokaže kri v predledkih med mesečnimi perili. Tudi taka nerodna krvavitev je važna in pomembna, in zdravnik mora doznati, odkod ishaja.

V nekaterih slučajih se maternični rak ne javi s krvavitvijo, marveč ženska opaža neprijetno dišče in rujvaste poharvan tok. V ostalem se počuti popolnoma zdravo in močno in ne čuti nobenih bolečin. Tudi ta znak je sumljiv. Potrebno je pojasniti, kaj je temu vzrok.

Najnevarnejši je sovražnik, ki ga ne poznamo; in najnevarnejša je bolezen, ki ne povzroča nobenih bolečin. Med temi bolečinami je rak med prvimi.

Splošno je razširjeno mnenje, da je rak neozdravljiva bolezen. Zato si bo maraško misliti: kaj naj pomaga znanje o prvih začetkih raka, ko pa ni nobene pomoči! Tako ubudno pa vendar ne smemo soditi. Medicina ima dovolj sredstev, da izleči raka, toda predpogoj je, da se rak pravočasno spozna.

Dober, koristen spisek. Toda tudi naš specialista se je izognil vprašanju: odkod, zakaj nastane rak? Tudi ne pove, kaj se smatra za »začetek«, — kdaj je rak še ozdravljiv, kdaj ni več, kaj pomenja beseda »pravočasno« in kaj »prekasno« ...

Isto piše o »Carcinoma uteri« dr. F. G. K. Hildebrand v svjetem »Das medizinische Hausbuch«; priporoča kot edino resnično sredstvo nož. Škarje ali žareče železo ter pravi, da je vsak rak »čudna bolezen krvi, ki se na enem mestu zatira, pojavlja na drugem mestu vedno iznova« ...

Dr. F. A. C. Ritter pa piše v svoji »Populäre Heilkunde«:

Rak je med vsemi boleznimi ona, ki se je človek najbolj boji. Neozdravljivost spada k njegovemu bistvu. Bolnik povzroča dolgotrajne bolečine ter ustvarja strašno oteklino. Začeta se rak s nerazumno trdnino, ki se veča in veča ter le včasih zaholi; končno pa se omehta, različi in izpremeni v gnobjo erbarvo ali, ki leže dalje in dalje, uničuje tudi zdrave dele, dokler bolnika ne odreši smrt iz mukopolne-

ga uničevanja enega organa za drugim.

Med vzroki, ki porajajo raka, so nekateri, ki se jim ne moremo odtegniti, nekateri pa, ki se jim lahko izognemo. K tem spadajo do neke meje udajanje samega sebe kakšni globoki tugi, potem pa dolgotrajen pritisk, ki se izvaja na kakšen mehak organ ...

In tudi dr. Ritter piše: »Bolniku je nujno svetovati, naj se, če mu zdravnik priporoča operacijo, odloči zanjo brez odlašanja. V srečnih slučajih je mogoče bolezen s tem zatreči, v manje srečnih pa vsaj za daljšo dobo doseči pomirjenje.«

Oba citirani deli sta seveda popularnoznanstveni in zelo zastareli. Isto pišejo razni konverzacijski leksikoni. Toda najnovejše klinične razprave niso prav nič boljše.

Monakovski specialista dr. Fr. Reichert pravi v svoji študiji o raku (1919, Verlag der Aerztlichen Rundschau), da je vse »preiskovanje raka ostalo brezuspešno, da so rezultati bakteriološke in fizične in da je mogoče govoriti le o hipotezah.«

Zanimivo je, kar pripoveduje dr. Reichert o raku, primerjaje človeka z živalmi. Rak je nastal in najhitreje razširjen pri psih, manje pri človeku, a še manje pri konjih. Tako je torej človek glede te bolezni med psom in konjem. In R. Wernerjeve študije o

Iz naše krajevine.

Spomenik Petru Mrkonjiću. V Dubici v Bosni bodo postavili lep spomenik kralju Petru. Kakor znano, je kralj Petar, kot Petar Mrkonjić prišel v Dubico kot četaš osvobodilno delo za Bosno, ki je takrat ječala pod turškimi gospodstvom.

Prenos kosti narodnih mučnikov v Feči. Po inicijativi Sokola v Feči se je ustanovil odbor za prenos kosti vseh narod. mučnikov in junakov, ki so morali umreti za domovine za časa avstrijsko-madžarskega terora. Pokopani bodo v skupni grobnici.

Še en dnevnik v Sarajevu. Voditelj srbske trgovsko-obrtno omladine nameravajo spreminiti svoj organ »Privreda« v dnevnik.

Nov socijalistični list. Kakor poročajo iz socijalističnih krogov, bo mesto ustavljene »Slobode« in »Radničke borbe« pričela izhajati »Slobodna Rijeka« kot glasilo jugoslovenske socijalistične stranke.

Hrvatska maša. Včeraj na praznik Treh kraljev se je vršila v Zagrebu v dvorani »Kola« hrvatska maša, katere so udeležili pristaši reformističnega pokreta in drugi verniki.

Bakteriološka postaja na Cetinju. Za črnogorsko ozemlje se ustanovi na Cetinju stalna bakteriološka postaja.

Razširjenje telefona v Beogradu. Ministarstvo za pošto in brzojav je naročilo v Anversu nad 3000 novih telefonskih aparatov za beogradsko telefonsko centralo.

Romunski begunci v Bosni. V Sarajevu je okoli sto romunskih begunccev, ki bodo internirani v zapadni Bosni.

Nova delavska zbornica v Sarajevu je imela 3. t. m. prvo redno skupščino v mestnem magistratu.

Zenska delavska šola. Minister za trgovino je podpisal odlok za otvoritev ženske delavske šole v Bosiljgradu.

Dijaški dom v Subotici. Po zagrebškem vzledu nameravajo sezidati tudi v Subotici primeren dijaški dom.

Neodrešena domovina.

Poltaljančevanje jugoslovenskih občin. Ministrski svet v Rimu je sklenil, da se »začasno« izpremeni obseg nekaterih občin v Julijski pokrajini ter da se za take občine rok za občinske volitve odgodi k večjemu za štiri mesece. Vlada hoče tako razne občine od jezikovnih meja prourediti tako, da bo mogla pri volitvah zmagati italijanska lista.

Za pasivno vojniško pravico se bore učitelji v Julijski pokrajini, in sicer italijanski kakor jugoslovenski. Volilni zakon izločuje za učitelje pravico, da bi bili izvoljeni v občinske zastave. Italijansko učitelstvo je storilo takoli potrebne korake, na kar je dobilo od sen. Salate pismo, da se učiteljski prošnji ne ugodi. Salator ukren je naperjen proti jugoslovenskim občinam.

Tepeni, ker so šli prositi za narod. šolo. V Martinšnici na otoku Cresu hoče imeti prebivalstvo svojo narodno šolo. Ko je dobila hrvatska učiteljica nenačudna ukaz, da mora oditi, je to silno razburilo vaščane. Poslali so deputacijo v Lošinj h komisariju Petragvaniju, ki ga je naprosila, naj jim pušči hrvatsko šolo in zapoved, da nima nikdo preganjati učitelja. Komisar je Hrvat sprejel neuljudno, jim rekel: Sedaj smo v Italiji in tako mora biti! nato pa jih zapodil. Na ulici so čakali na Hrvat iz Martinšnice fašisti ter jih napadli in nabili. Varstvena oblast se za napad na mirne Hrvatse niti zmenila ni. — Iz Belega so pregnali narodnega učitelja. — V Beleju in Štivanu se opusti hrvatska šola in otvori italijanska. Tako se izvaja varstvo manjšin v Italiji.

Občinske volitve v Julijski pokrajini. Razpisane so občinske volitve v Julijski pokrajini za nekaj manjših občin na dan 13. jan., za vse druge občine pa na nedeljo 22. jan.

Tudi v Trstu bodo volitve na ta dan. Za štiri občine idrijskega okraja in za par občin v Istri se volitve odgodi preko določenega roka.

Vojaški nabori v Julijski pokrajini. Vojni ministerstvo je objavilo navodila za izvršitev vojaških naborov. Za objavo list oseb, rojenih v letih 1901, 1902 in 1903, se uvaja skrajšana procedura, tako, da bodo vse tozadevne operacije končane do konca aprila t. l. Pregledovanje nabornikov se udeležijo naborni svet poleg mobilne komisije. Naborniški sveti bodo poslovali v Gorici, Idriji, Postojni, Sežani, Tolminu, Trstu, na Voloskem, v Pazinu, Kopru, Lošnju.

Božičnica „Kola jugoslov. sester“.

V Ljubljani, 8. januarja. V dvorani Mestnega doma je priredilo »Kolo jugoslovenskih sester« prvo svoje božičnice, da obdaruje revno deca, posebno ono iz zasledenega ozemlja. Božičnica je bila pripravljena in spremljana s ganljivimi prizori, vredna visokega cilja, ki ga zasleduje naše neumorne in požrtvovalne sestre — »kolašice«. Agilnemu odboru gre čast. Dvorana je bila nabito polna dobrih malčkov, dečkov in deklic iz vseh ljubljanskih osnovnih šol. Lepa darila so bila skrbno sortirana. Posebno pozornost je vzbudil dar zasledenemu ozemlju, dar oblike revni deci. Dar je krasila lepa trobojnica, ovita v črni flor.

Lepi božični svečanosti so prisostvovali pokrajinski namestnik, minister g. Ivan Hribar, knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, češkoslovaški generalni konzul g. dr. Otakar Beneš, šef oddelka za prosveto dvorni svetnik g. dr. Skaberne, mag. ravnatelj g. dr. Milutin Zarnik kot zastopnik mestne občine, predsednik Jugoslovenske Matice g. dr. Vladimir Ravnikar in številne članice »Kola jugoslovenskih sester«.

Začetkom otvoritve svečanosti je v dvorani zadonela himna »Bože pravde« iz grl solske mladine. Marsikomu je voličasta pesem orosila oko.

Po končani himni je imela predsednica »Kola« ga. Franja dr. Tavčarjeva iskren, v srce segajoč podpravljalni zahvalni nagovor. Agilna in požrtvovalna predsednica je tople pozdravila vse navzoče javne funkcionarje. Med drugim je naglasila, kako je uspela prva božičnica »Kola«. Izrekla je iskreno:

»Moram se danes zahvaliti vsem našim dobrotnikom. Ko smo začele to akcijo, ko smo hoteli priti razdrapani, revni naši deci na pomoč, ko smo čule klic naših jokajočih revnih žena, tedaj se je naselilo v naših srcih občunanje, toda naš župan g. dr. Ludevít Perić je nam dal novega poguma, ko je mestna občina prispevala za akcijo s podporo 30.000 K. Prispevali pa so s značilni darili tudi naši meščane, trgovci, tovarnarji. In naši pekli! Ti so nam dali za revno deca raznovrstnega pečiva in kruha. Tudi naše branilke so bile požrtvovalne. Prispevale so z raznimi darili.

V imenu »Kola« se je v iskrenih besedah ga. predsednica zahvalila češkoslovaškemu podnikom, zlasti našemu odkritemu prijatelju generalnemu konzulu g. dr. O. Benešu. Konec govora je ga. Franja dr. Tavčarjeva odlično naznačila, da je »Kola« nadstrankarsko in da vrši visoko domoljubno delo v razvoju domovine. Navzočo solsko omladino pa je s materinskimi srcem pozvala, naj bodo vsi počteni, iskreni in odlični jugoslovenci. Ga. Franja dr. Tavčarjeva je zaključila svoj govor z vzklikom: »Živel naš kralj Aleksander! Vsa mladina je živahno vzklikala kralju.

Sledila je zatem Silvija Sardenkova božična igra »Pastirice Barke božični večeri. Gojenke zavetnice pri Sv. Florijanu so to igro igrala z mladenkiško živahnim temperamentom. Po deklamaciji priljubljene božične pesmi je sledila razdelitev daril. Obdarovanih je bilo 500 revnih učencev in učenk.

Našim dobrim »Kolašicam« iskreno priznanje! Omeniti moramo tudi požrtvovalnost marljivih in agilnih sester, ki so vse oblike izgotovile brezplačno in z veliko vnamo. Sodelovali so te sestre gojenke obrtne šole pod vodstvom Hrovatinova, ur-

šulnice pod vodstvom m. Viktorije, gojenke Josefina pod vodstvom sester Angelike, članice »Kola« Zbaničnikova, Berbučeva, Lindmerjeva, Crucetova, Nebenfürrierjeva, Janžičeva, Rocmanova, Mulceova, Krakarjeva, Koširjeva, Medičeva, Pristavova, Vrhovčeva, Zadeleva, Bartolova, Govcar-

jeva, Jurčičova, Ovenova, Poženelovi 2, Detalovi 2, Križnerjeva, Milavčeva, Engelmannova, Beningerjeva, Pogačičeva, Brejčeva, Vencajcova, Hermonova, Palničeva, Memardjeva, Šandova, Gregorinova, Kozeljova, Gasperičova, Gogolova, Polak-Rakovčeva.

Gospodarske vesti.

Kmetijska zbornica.

(Napisal dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani.)

III.

Uredba kmetijske zbornice.

Zaradi lažjega umevanja naj začnem z uredbo kmetijske zbornice, kakršna naj bi obstajala načeloma v vsaki samoupravni enotici. Kmetijska zbornica naj bi imela, kakor sem že spredaj omenil: 1. gospodarski parlament, 2. gospodarski in znanstveni inštitut (obstoječ iz glavnega odbora in iz urada za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetilstva in agrarne politike), poleg tega pa še 3. svoje podružnice po okraih (sraeh). Značaj kmetijskih zbornic ne bi bil strankarski.

1. Oblasti gospodarski parlament naj bi posloval redoma za vsako samoupravno enotico po eden, a mogla bi se združiti tudi po dva ali več parlamentov, odnose celotnih zbornic v eno telo s sedežem, ki bi ga določil sporazum. V drugih primerih naj bi bil sedež gospodarskega parlamenta (in celotno zbornice sploh) na sedežu samoupravne oblasti.

Volitev »starejšin« in polovice teh dosejalčev številca namestnikov naj bi se vršila po proporciju in z obveznimi kandidatskimi listami. Število starejšin naj bi določil poseben predpis. Ravno naj bi se to število po številu volilnih upravičencev določilo, da bi imel približno vsak srez po dve starejšini. Izmed sebe naj bi volil parlament predsednika in podpredsednika. Parlament naj bi bil razdeljen v sekcije, odbore in podobore in imel naj bi poseben poslovnik. Sestajal naj bi se vsako jesen na posvetovanju.

2. Glavni odbor občinske kmetijske zbornice naj bi nadomeščal plenum gospodarskega parlamenta, se bavil z vsemi splošnimi kmetijskimi in gozdarskimi vprašanji, z vprašanji vseh vrst kmetijskega združništva, vodil račun o agrarni politiki; izdeloval in pripravil naj bi mnenja, nasvete, osnutke zakonskih načrtov, predloga in ves drugi material, potem predčela za obravnavanje v gospodarskem parlamentu, upravljala zbornično premoženje s pomočjo »urada za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetilstva in agrarne politike«; deloval naj bi po navodilih občinskega gospodarskega parlamenta ter obvečeval z zunanim svetom; izdelal naj bi zbornično glasilo in druge potrebne liste, tiskovine in publikacije ter imel obratni smer.

Glavni odbor naj bi obstojal iz 12 odbornikov in 6 namestnikov, ki bi jih volil po proporciju občinski gospodarski parlament izmed sebe; ne bi pa bil voljen zopet izmed sebe predsednika in podpredsednika. Glavni odbor bi se mogel deliti prav tako v gotove sekcije, odbore in podobore. Za poslovanje glavnega odbora naj bi veljal poseben poslovnik. Redne seje glavnega odbora naj bi se vršile mesečno.

b) Urad za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetilstva in agrarne politike naj bi sestojal iz strokovno kvalificiranih uradnikov. Urad naj bi vodil uradnik. Povarnost sekcije, t. j. kmetiskotehnično, združeno in trgovinsko prometno sekcijo, pa naj bi vodili načelniki sekcij. Za delo sekcij naj bi bili odgovorni sekcijni načelniki vodji imenovane urada; vodja naj bi bil odgovoren glavnemu odboru, le-ta pa gospodarskemu parlamentu. Načelnikom sekcij pa naj bi bili odgovorni posamezni referenti še posebej.

Vodja tega urada naj bi aprobal vse zbornične uradne snive ter jih podpisoval obenem s predsednikom glavnega odbora, odnose tiste, ki bi se tikali odlokov gospodarskega parlamenta kot plenuma, s predsednikom parlamenta. Vodja naj bi bil zadnja stopnja za končno redakcijo vseh zborničnih publikacij, glasil, uradnih predlogov gospodarskemu parlamentu in drugim predelil; glede predelal naj bi se sporazumeval z dotičnim načelnikom strokovne sekcije. V primeru nesporazuma naj bi imela oba pravico, podati »oddeleno mišljenje«. Vodja urada naj bi bil obenem

tajnik gospodarskega parlamenta. Niemu ob strani naj bi stal pravnik kot konzulent.

Vsi zbornični uradniki naj bi bili stalni in nedotakljivi. Nastavljal naj bi jih v imenu zbornice plen glavni odbor ter jim določal plače. Braz krivdoreta disciplinarne preiskave, ki naj bi jo vodil glavni odbor, se uradnika ne bi moglo odnesti.

Urad naj bi imel tri sekcije, in sicer:

- a) splošne kmetijske znanstveno sekcije;
- b) gospodarske in organizacijske sekcije in
- c) trgovinske in splošne prometne sekcije. (Dalej prih.)

—g Živalni semeni. Na včerajšnji mesečni živalski semeni je bilo priglasenih 439 konj, ker je bil semeni za govedo ukinitelj radi slinavke.

—g Nov strokovni list. V Sarajevu je pričel izhajati strokovni list »Naša župa«.

—g Sekvestrirano premoženje naših podanikov v Ameriki. Ministrstvo za zunanje zadeve je bilo obvečeno od kraljevega poslanstva v Washingtonu, da se sedaj lahko naknadno izplača zastali dolg sekvestriranega premoženja naših državljanov v Združenih, severno-ameriških državah. Za naknadno izplačilo sekvestriranega imanja naših podanikov je potrebno poleg drugih zakonskih formalnosti, katere bo poslanstvo za vsak poseben slučaj pripravilo: a) specialna polnomoč (pooblastilo), katerega formular se pošlje ministrstvu in b) potrdilo o podaništvu.

—g Polnomoč (pooblastilo) mora biti podpisano in datirano. Do sedaj so nastale veled izsnušitve datuma in mest razne komplikacije. Vsaka polnomoč naj se overi pri ameriškem konzulu v Beogradu ali Zagrebu. Pooblastilo podpisuje tutor in potem se odnošlje tutorski dekret. Potrdilo o podaništvu naj poleg ostalega vsebuje tudi klavzulo na osnovi časa in kodaj je dotičnik postal naš državljan. N. pr. N. N. je postal državljan SES leta 1919, ko je bil sklenjen mir z Avstrijo v St. Germainu.

—g Debava krušne meke. Komanda Dravske divizije oblasti v Ljubljani namerava Trzovski inobitniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 20. januarja 1922 ob 10. dopoldne v intendanci komanda Dravske divizije oblasti v Ljubljani ustmena obertaba licitacija glade dobave 50.000 kg krušne pšenice meke. Predmetni oglas je v pisarni Trzovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri Komandi Dravske divizije oblasti v Ljubljani interesantom na vprašilo.

—g Pobiranje takse od avtomobilov, fijkarjih voz in drugih vozil. a) Vsi, ki imajo avtomobile, fijkarske vozove ne vzmetje (fedrik) b) motorne ali navadne bicikle, jih morajo — na glade na to, kako se uporabljajo — na jka s nje do 20. januarja 1922 prijaviti in sicer ako se ta vozila stalno nahajajo v rejonu policijskega ravnanjstva v Ljubljani, ali policijskega komandarijata v Mariboru, tema oblastvoma, sicer pa pristojnemu občinskemu uradu. Takšni zavezanci se obvezujejo na razglas v Uradnem listu, iz katerega je razvidno, da se mora vložiti za vsako vozilo posebno pisano prijavo, kako morajo biti prijave kolkovane in katere podatke morajo vsebovati. Vsi tekni zavezanci zlasti pa oni, ki morajo plačati letno takso, naj se drže določenega prijavnega roka, kar mora biti letna taksa poravnana najkasneje do 15. februarja 1922, sicer zapadejo zamudniki kasni. Letno takso je plačati pri onem davčnem uradu, v čigar okolišč se stalno nahaja taksi povrženo vozilo. Od katerih vozil se ne plačuje letna taksa, je določeno v tar. post. 100 začasnega zakona o takсах in pristojbinah (Uradni list št. 100/1921) ezimoma točki 3 čl. 49 taksnega in pri-

stojbinekega pravilnika. Vsake takso prosta so navadna kmečka vozila, katere služijo izključno potrebi lastnikov, valed čezar jih sploh ni prijaviti. Tekni zavezanci, ki ne plačujejo letne takse, morajo poleg pravilno kolkovane prijave donesti za izkaznice o vozilu, katere izstavlja policijsko ednosna občinsko oblastvo, takso po 5 din. v kelkih.

Šibenik.

—d Trst, 5. jan. Povodom dogovork v Šibeniku so tržaški fašisti izdali proglaš, v katerem prete vsenu Jugoslovenom v Italiji, pozdravljajo odličnost italijanskih mornarjev, predtirajo zoper izgreda Hrvatov in pozivljajo vlado naj napravi torus konec.

—d Zadar, 5. jan. Včeraj zjutraj so priredili fašisti demonstracije zoper Jugoslovene. Poskušali so priti do Jugoslovenskega konzulata, kar pa je policija preprečila.

—d Šibenik, 5. jan. Preiskava o dogodkih še traja. Italija zahteva, da pride v komisijo tudi en Italijan sli delegat, kar so pa naše oblasti odkločile. Komisija je protokolarno dognala, da so bili jugoslovenski raznečni zadelci s krovčami strobnic iz italijanske voine ladje.

—d Split, 5. jan. Predvčerajšnjim je dospelo sem nekaj desetk italijanskih mornarjev in nekaj častnikov, da oadajo posadko na italijanskih vojnih ladjah »Ribeti« in »Mirabell«.

—d Korčula, 5. jan. Predvčerajšnjim in včeraj je plulo po korčulskem prelivu več italijanskih vojnih ladij, od katerih ni nobena pristala v naših lukah.

IZPRAZNITEV TRETJE CONE V DALMACIJI.

—d Split, 5. jan. »Nova Dobac« poroča iz navadno zanesljivega vira iz Rima, da so pogatanja glede izpraznitve tretje cone končana z uspehom in da se izpraznitev izvrši koncem tekočega meseca ali začetkom februarja ter da italijanske voine ladje par dni prej zapuste naše luke in odplujejo v Italijo.

ITALIJANSKO BRODOVJE V NAŠIH PRISTANISCIH.

—d Split, 5. jan. Popoldne je zapustila splitsko luko italijanska vojna ladja »Mirabello«, ostala pa je še ladja »Riboti«.

ZNIŽANJE DELOVNIH DNI V LADJEDELNICI »QUARNERO« — POSLEDICA POLOMA ITALIJANSKE ESKOMPTNE BANKE.

—Reka, 6. jan. Velikansko razburjenje vlada v mestu. Vodstvo ladjedelnice »Quarnero« je naznanilo delavcem, da je vsled ustavljenega izplačevanja v italijanski eskomptni banki prisljano znižati delovnik v ladjedelnici, kjer se bo delo odšel samo 4 dni na teden. Ako bi delavci izjavili, da se s tem ne strinjajo, odredi vodstvo zatvoritev ladjedelnice. Nezaposlenost v mestu je že tako velika; zato se je bati naljubljih posledic za slučaj, da bi se ladjedelnica zaprla. Vlada se je obrnila za pomoč v Rim.

3500 ARETACIJ V INDIJI.

—Pariz, 4. jan. Iz Kalkute poročajo, da se protiangleška agitacija po vsej Indiji širi vedno opasneje. Na zborovanjih se zahteva neodvisnost Indije. Poset prestolonaslednika boškotirajo povsodi. Vlada je v škripcih in ne ve kaj početi. Sedaj zapira voditelje in druge udeležnike spora. Do danes je izvršenih 3500 aretacij.

opasnih oteklinah citira isti dr. Reichert sledede mesto:

»Razdelitev raka na dva človeška spole ni doledna. Navadno so ženske za 20 do 25% pogosteje prizadete kot moški; toda po alpskih deželah se je opetovano dokazalo, da so na raku bolni mošje v večini.« In dr. Reichert dostavlja: »Manjša telesna in duševna delavnost žensk je zvezana tudi z manjšim raztezanjem prsi... Dispozicija za raka je zato pri moških večja, zlasti pa je pogosta pri onih, ki morajo zaradi izvestnega napora posebno močno razširjati svoje prsi. Tak napor je n. pr. hribolazništvo.«

In vnovič trdi: »Okrtni odstotek hribovcev, ki trpe na raku, je naravnost glavni dokaz moje trditve.« — Werner pa piše, da je največ raka v Švici. Torej potrjuje Reichertovo mnenje.

Kakor dr. Ritter trdi tudi prof. dr. A. Fränkel (1920), da tuga, skrb in beda pospešujejo raka; toda tudi prebujno življenje, predebera prehrana in preobila pijača izvirajo raka. Tega mnenja se zlasti angleški zdravniki.

Človek torej ne sme živeti nič prebale in preveč žalostno, niti predebro in preveč veselo, če neče dobiti raka. Lahko rečeno, težko storjeno.

Toda dr. Fränkel počeno priznava, da o raku pravzaprav ničesar zanesljivo ne ve in da se vsi poskušaj-

ostali doslej v bistvu negativni. Le radij in röntgeniziranje sta dosegla opetovano velike uspehe, ki zbujaajo najlepše nade. Popolne uspehe pa dosežajo vendar le operacije. Pogoj je pravočasna diagnoza. Dokler je rak še lokaliziran, t. j. dokler se ni razlezel in razširil, je operacija rešilna, kasneje pa niti ta več...

Prav iste trdi v svoji razpravi dr. W. Lahm, medicinski svetnik ter predstojnik laboratorija na državni kliniki za ženske v Dresdenu (»Radiumtherapie«). Das Problem der modernen Radiumbehandlung des Krebses, Dresden, Verlag Theodor Steinkopff, 1921) Dr. W. Lahm in dr. E. Kähler, direktor iste klinike, sstrjujejo, da je radij, pravočasno in pravilno, v ne preveliki in ne premajni dozi vperabiljan, posebno uspešno sdravilo soper raka. Izrečno pa naglašajo dr. Lahm, da noče trditi, da je sdraviljenje s radijem uspešnejše kakor sdraviljenje z röntgeniziranjem.

Prof. dr. Lud. Seitz iz Erlangona je to dni nastopil svoje mesto na šolski kliniki v Frankfurtu na Maini ter je predaval o sdraviljenju raka z röntgeniziranjem. Raka na maternici so sdravili doslej z operacijami, ki se dosleje tehnično sijajno višino ter so prinale trajne uspehe. Moderni razvoj terapije z röntgenovak. žarki pa je to operacije močno smanjil ter jih deloma celo popolnoma ispediril. Raka na

maternici so začeli sdraviti tudi z radijem, čegar gama - žarki so röntgenovskim žarkom sorodni, a jih glede trdote in prodornosti znatno nadkrijujejo. Na kongresu ženskih zdravnikov v Halle leta 1913... so poročali zdravniki Bumm, Döderlein in Krönig o presenetljivih uspehih z radijem. Pod vplivom žareče substance so raztopi rak kakor sneg na solncu. Dasi se ne zgodi redkokdaj, da radij požkoduje okolice bolnega mesta in daš zaostaje trajna izlečenja za prvotnim pritriranim pričakovanjem, so tekoni rezultati pri vsi let pridobljene izkušnje dokazno vedno, da je mogoče s smotrano in pravilnim radijiranjem smatra izločiti prav tolike slučajeve, kolikor s operacijami, t. j. približno 30% vseh na klinike dopetih rakov. To je pri sdraviljenju tako uporna bolezn, kakoršen je rak, vzile vsame zadovoljiv rezultat. Toda zdravniki mora vstrajaje težiti za večimi uspehi ter se učiti neprestano na tem polju, da bo možno rešiti večje število sicer smrti brez pomoči isročenih bolnikov.

Dr. Seitz je na kliniki v Erlangonu v prvi vrsti uporabljal röntgenovsko žarko, ki imajo pred radijem to prednost, da so na razpolago v večji množini kakor radij in da se zato močno priljublja v globine obelalega telesnega mesta tudi večje intenzivete žarkov. Na orlanski ženski kliniki se je peročilo obsovati raka s tolike silo, da

je bil rak po dveh do treh obsevanjih v jedru in okolici zamorjen. Tudi mikrospoksi ni bilo najti nikakih celice raka več.

Operativne uspehe je bilo možno doseči še le po več desetletih trajajojih poskusih največjih kapacitet. Terapija raka z röntgeniziranjem pa je šele v razvoju ter bo treba še velikih naporov, predno izumijo zdravniki najboljšo metodo ter vedno zanesljivo, pravilno orzo za uničenje različno močnih in različno razvitih rakov. Tudi tehnika izumlja vedno močnejše aparate in prikladnejše cevi. Zato se je nadejati, da priinese še bližnja bodočnost v zdravljenju raka z röntgeniziranjem nov napredek ter da se posreči dosesti proti raku večjih in trajnejših uspehov, kakor doslej.

Tako profesor dr. L. Seitz. Ljubljanska javna bolnica ima za röntgenov aparat. Baje dobi v kratkem troje radijskih palčic. Dvajseta klinika jih ima baje okoli 60. Vsaka taka palčica v obliki par cm dolgo in centimeter široke palčice je stala pred vojno po kvantiteti radija 100.000 do 200.000 kron. Danes predstavlja torej vsaka taka palčica zase še precejšnjo vrednost.

Radij je röntgenski stroj v malem ter izvaja takozvano gama - žarko, to so eteraki žarki, ki nimajo nič telesa, nego so čista oblika energije. Primerjati jih je mogoče le iz izbaga-

vano toploto žarečega telesa ali z električnimi valji. Zaradi njihovega biološkega učinkovanja se uporabljajo za per raka.

Prijeti tako palčico v golo roko, je nevarno; ipustje so mehurčki ali celo ulfesa, ki se neozdravljiva. Nekdo je nosil radij v svinčeni puščici v žepu; na stegnu, ob katerem je bila puščica v žepu, se je pojavil ulcus (tur), ki se je raztegnil preko vsega trebuha in ju končno provzročil smrt. Če se taka palčica položi na žlovesko polt, postane dotično mesto temnočrno vneto; če je izžarevanje močnejše, se pojavijo mehurji, in če je še močnejše, ostane lina in ulfesa.

Zdravniki morajo torej določiti natančno, kako dolgo naj radij izstareva in kvantiteta sta odločilna. Palčice stu telesa, ki se ga je lotil rak. Doba in kvantiteta sta odločilna. Palčice imajo 15 do 100 miligramov radija in pri različnosti rakovega razvoja se polaga palčica 24 do 250 ur. Več kot 2 do 3 ure naskrat pa ne vzdrži nenda nihče. Pojavljajo se često bolečina, da mora bolnik s radijiranjem prenehati na daljšo dobo, kar sveda zdravljenje zavleče ali celo povsma onemogoči. Dr. Lahm svati pred prokemnim radijiranjem in predpizuje silno ratančnost in opretnost glede dobe in moči uporabljane radijske palčice.

Ah v tej dobi, ko val na vsa uta poravnajeje medicinsko esne zadije-

Bela Ljubljana.

Piše R. A.

V zvezi z regulacijo cest in trgov je vprašanje, ki je obenem estetskega in praktičnega pomena. Prijazno lice naše trgu, cesti, ulici poleg primerne stavbene črte tudi harmonična in proporcijonirana zidava hiš. V tem oziru je Ljubljana še zelo na slabem. Kamorkoli pogledamo, povsod vidimo nekako razdrapanost; poleg pritične hiše (in to v mestu!) trinadstropna, poleg dvonadstropne petnadstropna. Enotno lice kaže le Florijanska ulica, Stari trg, Mestni trg, Stritarjeva in Židovska ulica.

Tip moderne ceste, kjer vlada še vibravost in anarhija v slogu in preporočaj, je Dunajska cesta. Že od vsega začetka. Poleg enonadstropnih in pritičnih hiš trinadstropna in peteronadstropna. Kredita palača! Slično in še huje je v Kolodvorski ulici, ki je res še to, kakor jo naziva ljudski glas »Blatna vase«, ali na Gosposvetski cesti, kjer spominja pritična gostilna sredi trinadstropnih hiš šujca na vsako pretaklost ljubljanske bjure gospodec.

Nekaj posebnega je Prešernova ulica. Na eni strani palače pošte in Mestne hranilnice, na drugi pa vrsta majhnih, komaj pritičnih kramarj, kakor jih vidimo na sejmišnih in v predmestnih vežah. Ako bi bili Ljubljanci bolj podjetni in dalekovidni, bi že davno na tej prvovrstni prometni točki stala velika trgovska palača, določena izključno za prodajalne in pisarne, ki bi segnala od zoslopa Kreditnega zavoda do franciškanskega samostana, in namah podala Prešernovi ulici, skozi katero pa bi ne smel vstopiti tramvaj, velikomestno lice. To delo bi mogla izvršiti le kaka banka ali pa poseben konzorcij bank, katerim bi dosedanjim lastnikom prodali svojo številko ali pa vstopili z njeno vrednostjo kot delničarji. Morda bi tudi očetje franciškani za dober denar odstopili pas 2 do 3 m, ki je še potreben za moderno trgovsko palačo. Ker ne bi nihče stanoval v palači, bi samostan tudi ne bil moten po zvedavih pogledih stavevalcev.

Neenakomernost zgornje (strošne) črte občutimo neprijetno na Marijinem trgu, kjer je Seunikova hiša za eno ali dve nadstropji prenizka, v podaljšani Wolfovi ulici na Kongresnem trgu (hiše med Obrtno banko in Slovensko Matico, v Gradšču (hiše št. 8, 5, 7, 11, 13), v Selenburgovi ulici (hiše št. 7, 9, 14 in 16), v Beethovni ulici (št. 3), v Kopitarjevi ulici (Perdarova, Niš-

manova hiša), na Poljski in St. Peterski cesti (vse pritične hiše) itd.

Rešitev tega problema leži v zvišanju teh hiš za eno ali dve nadstropji, kar bi tudi blagodejno vplivalo na stanovanjsko budo v Ljubljani. Bregrad in Zagreb sta ravno glede zvišanja obstoječih hiš dosegla rekord v Jugoslaviji: v Ljubljani se pa je prav malo hišnih posestnikov lotilo tega dela, čeprav bi s tem olepšali mesto in pomagali someščanom, ne da bi jim bilo treba tvegati previsokih stroškov.

Stanovanjski urad naj bi zato skupno s stavbnim uradom ugotovil one hiše v mestu, ki stoje v stavbnih črti in so dosti trdne, da se lahko zvišajo, upoštevaje posebno imenovane ceste, trge in ulice. Apel župana in občinskega sveta na one hišne posestnike, ki so dosti premožni, da zvišajo hiše vsaj za eno nadstropje, bi pri znani rodoljubnosti in ljubezni Ljubljancem do svojega mesta gotovo ne bil brez uspeha, tembolj, ker je to tudi dobro naložen njih denar, saj so novo-zgrajena stanovanja oproščena davka in omejitve glede najemnine.

Da je naša opazka o rodoljubnosti Ljubljancem reeno mišljena in da je le treba primerneга vzgleda, da se ojunadžijo, nam dokazuje valiko številno hiš, ki so jih letos ljubljanski hišni posestniki prenovili, nekateri celo na umetniško brezhiben način. Imam v mislih naše lepe stare hiše, spomina dobrega okusa in praktičnega čuta naših pradedov. Te naše stare hiše so naš ponos in nam kažejo smer, kako bi se morale graditi nove hiše. Ni res, da so hiše stare Ljubljane, kakor jih vidimo na Starem trgu, na Bregu, na Sv. Jakoba trgu, v Gosposki, Selenburgovi ulici, na Valvazorjevem in na Turjaškem trgu, nelepe, nemoderne in ostanki premaganih stavbnih načel. Nasprotno: naši stari so gradili mnogo boljše in lepše kakor mi. Primerjajmo le tako staro hišo s kako moderno, zgrajeno v secesionističnem ali kakem drugem modernem slogu! Tako moderna hiša, ako je le nekaj let zanemarjena, je mnogo grša kot vsaka hiša iz prejšnjih stoletij. Primerjajte, ako ne verjamate, stavbo banke Slavije s stariimi hišami v isti Gosposki ulici, primerjajte staro Cojzovo palačo na Bregu, ki jo je dal ne sedanjim lastnikom Peter Kozina s finim umetniškim čutom prenoviti, z modernim palačo »Assicurazioni Generali« in prepričate se na mestu, kje je nazadovanje v lepoti.

(Dalje prihod.)

Dijaški zadrugi v Pragi.

Naj nam bo dovoljena kratka replika članek »Iskrena beseda dijaštvu« smo napisali, ker smo morali konstatirati, da ne napreduje naše narodno življenje tako, kakor bi moralo, ravno zbog tega, ker se narodnega dela ne udeležuje mladina, osebno akademska omladina. Ker mladine ne moremo pogrešati, ker pred vsem nujno rabimo njenega idealizma, zato smo napisali svoj apel, ki ga pa je mladina žal popolnoma napačno razumela.

Svoj članek smo napisali še iz drugega vzroka. Odsotnost mladine pri narodnem delu čuti danes skoro že vsa javnost in prav pogosto se slišijo v tem oziru pikre opazke. Usodna posledica tega more biti, da javnost dijaštva ne bo več podpirala tako, kakor je to v interesu naroda. In da to preprečimo, je bil drug vzrok da smo iskreno opozorili dijaštvo na njegovo nacionalno dolžnost.

Povdarjamo še enkrat, da je bila naša beseda iskrena in da je taka tudi danes, vsled česar tudi nočemo zavračevati vseh onih z lahko vestjo izrečenih očitkov in mestoma celo žaljivk, ki si jih je dovolila v svojem

odgovoru »Dijaška zadruga v Pragi.«

Pač pa moramo omeniti par stvari. Nerescina je, da smo pozvali mladino, naj prične s političnim delom. Govorili smo nasprotno le o ljudsko-prosvetnem in narodno-obrambnem delu. In ker ni drugače ponavljamo še enkrat, da pri tem delu mladina manjka in konstatiramo dalje, da »Dijaška zadruga v Pragi« tega dejstva ni ovrgla. Zbiranje prispevkov za »Jugoslovensko Matico« in društveno življenje za akademike ne zadostuje.

Ker pa se je nas naprosilo, da podamo nasvete, se prošnji radevolje odzovemo, dasi se čudimo, da mora današnji mladini svetovati domovina, dočim je preje domovini svetovala mladina iz tujine. Oglejte si Obrambni muzej v Pragi in poskrbite, da bo skoraj urejen ljubljanski. Preštudirajte notranjo kolonizacijo na Češkem in seznanite s tem delom našo javnost. Poglejte češko delo za uveljavljanje Češke v tujini in z izkušnjami poskusite isto med nami! Udeležite se!

In še nekaj! Bodite v prvih vrstah! Nihče noče, da bi vsled tega

Tatjana dan in naši Rusi.

Komu se ne stori milo pri srcu, ko jih vidi udane, resignirane, kako se smehtajo dobrodušno, govoreč med seboj svoj prav tako mehki jezik kakor je mehka njihova duša? Junaško prenašajo svojo žalostno usodo, ki jih je vrgla iz njihove ljubljene Rusije v tuli svet. Ugladni, bogati, nčeni prišli so pri nas za vsako delo, da prebijejo, da se preživijo, dokler se ne vrnejo v svojo matuško Rusijo, kar trdno verujejo in pričakujejo. Ko se izvije ruski kolos iz boleznih krčev, pravili in pisali bodo naši Rusi svojim rojakom o nas, o Jugoslaviji. — Da je bila Rusija zdrava in močna, ne bilo bi za nas koruške tragedije, ne Rapalla. Rusija ozdravi in kmalu se bo tudi z nami ravnalo drugače nego sedaj, saj bo zopet kakor le vedno bila zaščitnica vseh Slovanov, posebej Srbi. Zato ni drugega nego čln hvaležnosti, ako se spominjamo ruskih beguncev ter jim pomagamo, kolikor moremo. Pojdimo jim na roko sedaj, ko pride 23. t. m. Tatjanin dan na svoj ruski način. Kolo in glaslo, sešter je iz srca rado prevzelo pokroviteljstvo nad njihovo prireditvijo in im bo pomagalo navzdol, kjer ho treba. Naše občinstvo iz mesta in dežele pa naj ponkne svojo ljubezen do naših severnih bratov s prav obilno uzeležbo v gledališču, kavarnah in Narodnem domu, kjer bodo sodelovali poleg Rusov tudi naši umetniki.

zanemarjali študij. Nasprotno. Čast Vam, da posvečate vso pažno dovršitvi študij, toda idealisti niso nikdar med zadnjimi in zato bodite tudi Vi med prvimi, ker morate biti idealisti! Končno še nekaj! Smo nad vse dobro informirani o delu dijaštva v domovini, kakor tudi v tujini. Še prav posebno pa so nam znane razmere v Pragi. Zaradi tega mi nismo generalizirali, kar pa je Dijaška zadruga storila, ko piše le o onih, ki so v vojni izgubili od 4 do 6 let.

Dopisi.

— Zganjarno se odpirajo! Meeste Ptuj ima svoje posebnosti. Ima namreč razmeroma največ gostiln in gajnarjen. Mesto ima ulice, kjer čepi stila na bk gostilne. Majo le koncesioniranih gostiln, kjer se ne sme obenem točiti tudi žganje. Celo specerijske trgovine imajo koncesijo, da smejo točiti, osiroma prodajati na drobno tudi žganje. Dve medicarni štaje mesto in obe smota prodajati žganje. Glavna prodaja žganja vsah vrst pa se je vršila v Ptujju že pred vojno v veleznajarnah Simon Hutter in Maks Strachill. Obče znano je, da se je v vsaki teh žganjaren na dan prodalo po več polovnjakov žganja raznih kvaletit. Na Bregu, torej na desnem bregu Drave, pa je delovala še tretja žganjarna Hansa Strachilla, da so imeli Haložani takorekč svojo butik. Pokojni »Stajcar« je dobival, kakor od nemških denarnih zavodov, industrijalcev, trgovcev in obrtnikov lepe podpore od teh žganjaren. Iz hvaležnosti jih je pripravoval in zagovarjal. Spriditi popolnoma slovensko ljudstvo, ne samo duševno, ampak tudi fizično, to je bil cilj nemške politike! In oboje se je posarčilo. Oddahnili smo se, ko so med vojno velike »šnoparjice«, katere so Nemci sami imenovali le »Giftbudenc«, zepri. Pričakovali smo, da ne bodo več pristopne za naše ljudstvo, da ostanje satvorjene. Saj se pozna prebivalstvo našega okraja, da je zaužil preveč izdelkov Hutterjeve in Strašilovih žganjaren. Le nepoučen tujec, šo tu pa tam povprašuje, ko vidi naše blede, šibke, dostikrat jetične ljudi, zakaj tako hiražo, zakaj so tako slabo rejeni, zakaj je med njimi toliko jetičnih. V tem oziru je bilo boljše med vojno! Zato obžalujemo, da se je v Jugoslaviji dovolilo, da smejo biti zopet odprte te žganjarne. Niti to se ni ukrenilo, da bi morale biti popolnoma zatvorene ob nedeljah in praznikih, da bi ne smele biti odprte in pristopne pred osmo uro sarano med 12. in 2. popoldne, da bi se morale zapirati vsaj ob 4. popoldne. Pristopne bi ne smele biti za nedolžne obojega spola. Ako pa hoče imeti mlada država zdravo ljudstvo, naj čim prej zatvori vse imenovane žganjarne. Duševno in telesno zdravo ljudstvo bo državi v večjo korist kakor so davki, katere izjemnega žganjarne iz propalega, zanemarnega ljudstva, Sveta vojska, kličemo te na pomoč! Tu grozi nevarnost in propad!

— Spavarji in Falska elektrarna. Iz Maribora nam poročajo: Naše stvarno poročilo o špekulacijah falske družbe je vzbudilo interesente dravske doline koruškoštajlerskega ozemlja, oziroma toka Drave. Predvsem so se dvignili spavarji gorj od Koroske pa doli blizu do Ptujja. Tri leta so prenašali šikane falske družbe ter pračito zlorabo svoječasno po namestitvi v Gradcu sklenjene pogodbe za odpravo splovov preko visoko zaježene elektrarne na Falli. Te dni so se zbrali v znani gostilni spavarjev v Mariboru in povedali resno svoje opravilne pritožbe. Tu ne gre samo za ogromno škodo naši lesni trgovini, ampak tudi za veliko nevarnost za človeško življenje. L. 1912 je prvotna tvrdka gradbe elektrarne na Falli, Albert Bus in drugi v zvezi s Karliom Scherbaum in »Leobersdorfer Maschinenfabrik Aktiengesellschaft« z graskim namestitvom sklenila pogotje glede vodnih pravic na Dravi, tangirane vsled gradbe te velike elektrarne. V teh pogojih v odločbi št. 10—1040—12/75 z dne 28. septembra 1912 se govori med drugim tudi glede odprave splovov preko jeza. Vsled blizu 20 m visoko dvignulena jeza na Falli se je polvil zastoj toka Drave 9 km navzgor. Spilavi z lesom ali drugim blagom, ki pridejo iz Koroske do te točke po naglem teku bržeče Drave tu saenkrat zastajajo kakor bi prišli v mirno stojiče jezero. Po takrat sklenjeni pogodbi bi morala družba za odpravo splovov na obrežju zgraditi varne pristane, v katerih bi čakali spilavi na odpravo s pomočjo parnega vlačila. Skralna točka zastaja Drave bi morala biti električno zvezana s podletjem na falskem jezu, tako da se vsak dospel spilav avizira in se mu da navodilo za nadaljno odpravo preko nevarnega jeza. Spilavljanje preko jeza bi moralo biti omoženo od solnčnega vzhoda do zapada, torej ves dan. Določeni je bil tudi natančen in najkrajši čas za odpravo splovov preko jeza v globino mirnega vodotoka. Nevidne skale pred jezom bi se bile morale odstraniti, ker ogrožale ne le nevarnost blagu, ampak tudi ljudi. To bi bile glavne točke takrat uradnim potom sklenjenih pogojev. Ali družba ki je med tem prešla v druge roke toda vezana na iste pogoje, ni doslej izvršila niti enega teh pogojev. Spavarji si morajo pomagati sami ali uporabljati ugoden veter in veslajo, če ne, morajo vleči splave ob obrežju živina ali ljudje. Na ta način se zakasnilo spavarji za ves dan ali celo za dva dneva, kar pomeni velikansko škodo pri toliki množini splovov. Namesto pristano za splave, je družba sama zase zgradila žage. Skale pred jezom so razbile že marsikateri spilav in ogrožale še mnogo slovenskih življenj. Lastnik uničenega splava ima ogromno škodo, ker se navadno vse les po-

Ni naš namen polemizirati z dijaštvom, temveč dobiti stik z njim, da se pridruži narodnemu delu. Za to pa tudi opuščamo vsako neprijetno opominjanje in zaključujemo javno debato. Smo pa seveda vedno pripravljani, da se prijateljsko pogovorimo in tudi »zagovarjamo«, če bi to zahtevala »Dijaška zadruga«, kateri pa sicer želimo najlepše uspehe!

razgubi v Dravi. Tudi odprava preko visokega jezua na Falli doli v globino po nalašč za to zgrajeni strugi, je nele zelo počasna, ampak tudi nevarna in se omejuje le na par ur v gotovem času, vsled česar naraščajo velike zamude. Kratkotako, naša trgovina z lesom po Dravi na Balkan trpi ogromno škodo in niti misliti ne moremo, da bi se uresničil projekt odprave tudi drugega blaga iz Koroske po Dravi, dokler se vse te ovire ne odstranilo. Spavarji zahtevajo takoljšno udeleštve svoj čas sklenjenih pogojev ter najmanjšo odškodnino po 400 K za vsak spilav, ki je šel tam skozi od 1. 1918. dalje. Za uničenje splava pa zahtevajo seveda celo odškodnino.

— Nemcem rase greben. Pišajo nam: V zadnjem času se v Mariboru opaža, da Nemci že na celi črti praktično izrabljajo needinstvo Slovencev ter čimdalje večjo toleranco naših oblasti. Če so v prvem času prišli na urade, so sami lomili slovenščino ali se takoj silno devotno oprstili, da niso zmožni slovensčine. Danes nastopajo čisto smelo in zahtevajo, da se z njimi občuje nemški. So nemške tvrdke še danes brez naslova in vse naše politične oblasti nimajo moči uporneže prisiliti, da napravijo naslov tvrdke. Prej je polno Nemcev posečalo naše boljše koncerte, tudi naše gledališče: pri zadnjem velikem koncertu »Glasbene Matice« so demonstrativno izostali. Istotako so izostali od nedeljskega splošnega obrtnega shoda, čeprav so bili izrecno vabljeni in imajo iste interese kakor slovenski brtniki. Kot se opaža, vadijo niti to osamosvojitve od nemških velepodjetij. Tvrdka (tvornica usnja) Freund je zdaj rabila knjigovodjo. Razpisala je to mesto tudi po slovenskih listih, toda izkazalo se je bilo, da je to le pesek v oči. Kajti iz zanesljivega vira vemo, da je tvrdka dobila mnogo ponudb naših prvovrstnih moči tudi iz Ljubljane, toda bili so vsi odklonjeni, sprejet pa je bil — Dunajčan, ki bi bil tudi že tu, da ni baje policija imela pomisleka proti importiranju tujih državljanov. Držnost tvrdke sega celo tako daleč, da raznošljiva tudi znanim slovenskim odjemalcem nemške račune še vedno z Marburg a/Drau. Za zakonito predpisano knjigovodstvo v našem ziku se ne zmeni niti eno nemško podjetje, a kar je še bolj žalostno, tudi niti ena naših oblasti. Mariborski Nemci so postali seve »vogelfreie«. Če se jim razpusti kako nepotrebno društvo, to je edina »krievica.«

— Za občino okolica Celje, kjer je industrija prav močno razvita, pa je tudi posebno med delavskimi in vinčarskimi otroci prub mnogo bede, so je sestavil mnogostevilni pripravljalni odbor, ki si bode prizadeval, odpomoči s prostovoljnimi prispevki občanov vsaj deloma tej bedi, ki je sedaj ob tej strašni druginji toliko občutnejša. Zastop okoliske občine je volil v ta namen gotovo znatno vsoto 6000 K. Toda, če se hoče vsaj najpotrebnejšim med revčki oskrbeti najnujnejše, da ne bodo v hudi zimi prezebali na potu v šolo, če se hoče nuditi tistim, katerim bode domače ognjišče celo o Božiču mrzlo in prazno, vsaj malo veselja tedaj, ko bodo življali drugi, srenejši vrstniki veselja v obilnosti, tedaj je treba pač precejšnjih sredstev za dosego tega gotovo blagega namena. Odbor si je v svesti, da se bode prebivalstvo celjske okol. občine, četudi po večini samo revno — častno odzvalo našemu klicu in po svojih močeh rado prispevalo svoj dar v pomoč naši revni mladini.

— Slovenska dijaška zadruga v Brnu, ki kot ekonomska organizacija podpira vse slovenske visokošolske v Brnu, obrača se na slovensko javnost, da ji pripomore v tem, za dijaštvo najkritičnejšem času izvrševati svoj namen in tako preprečiti, da ne zapade dijaštvo zopet oni neznanosti bedi, v kateri je živelo v minulem. Razposlala je v to svrhu privatnim zavodom in posamnikom prošnje, v katerih si usoja prositi za primerne denarne doneske, da ji bo mogoče podpirati in omožiti študij vsaj najubožnejšim akademikom. S takimi malenkostnimi prispevki posamnikov je lanske leto »Slovenska dijaška zadruga v Brnu« nabrala preko 36.000 kron čeških, a katerimi je podpirala predvsem tudi one, ki vsled pomanjkanja denarnih sredstev podpornih fondov niso bili deležni nikake študijske, Slovensko rodoljubno javnost rati, naj ne pusti dijaštva brez pomoči, naj se zaveda pri tem, da to ni beračenost, ampak reena skrb za slovensko omladino — ki naj bo temelj naše bodočnosti.

Kulturna.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama.

Sobota, 7. januarja 1922. Borba E. Nedelja, 8. januarja 1922. Popoldne ob 3. Peterčkove poslednje sanje. Izven. Nedelja, 8. januarja 1922. Roza Bernodova. Izven. Ponedeljek, 9. januarja 1922. Pampelška, B. Torek, 10. januarja 1922. Zaprt.

Opera.

Sobota, 7. jan. 1922. Evangeljinik. B. Nedelja, 8. januarja 1922. Faust. Izven. Ponedeljek, 9. januarja. Zaprt.

Torek, 10. januarja. Boris Godunov. C. — Spored koncerta, katerega prireditelja slovenska pianista ga. Claire Trost-Fiedler in g. Anton Trost z Dunaja v ponedeljek dne 9. januarja t. l. točno ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe: 1.) Bach - Busoni; Chaconne, Anton Trost. 2.) Beethoven: Sonata v as-duru, op. 110. I. Moderato cantabile, molto espressivo. II. Molto allegro. III. Adagio, ma non troppo. Arioso dolente. Fuga. (Allegro ma non troppo.) Claire Trost-Fiedler. — 3.) Vit. Novák: Balada po Byronovem »Manfredu«. — 4.) Debussy: a) Poissons d'or. (Zlate ribice.) b) Jardins sous la pluie. (Vrtovi v dežju.) Skrijabin: Etuda. Anton Trost. 5.) Saint-Saens: Klavirski koncert v g-molu. I. Adante sostenuto. II. Scherzo. III. Presto. Solo: Claire Trost-Fiedler (na II. klavirju spremlja Anton Trost). — Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8/L, na večer koncerta pri blaginji.

— II. simfonični koncert muzike Dravske divizije dne 12. t. m. obeta krasen in velezanim vzpored. Naša odlična koncertna pevka gospa Pavla Lovševa zapoje s spremljevanjem orkestra dve najnovjši deli svetovno slavnega skladatelja dr. Rik. Straussa: »Himno na ljubezen« in »Ljubezen«. — »Concerto tarnejo po Jugoslaviji« prireditelja začetkom meseca januarja 1922 naša klavirska virtuozka g. Anton Trost in njegova soproga ga. Claire Fiedler - Trost z Dunaja. Koncertirata v sledečih mestih: Dne 8. januarja v Zagrebu, kjer igra g. Anton Trost veliki Lisztov klavirski koncert v Es-duru z orkestrom. Dne 9. januarja, to je prihodnji ponedeljek, pa nastopita oba umetnika v samostojnem koncertu v Ljubljani v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Spored tega koncert javljajo lepaki, vstopnice pa so v predprodaji v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8/L od sobote dne 7. jan. t. l. dalje.

— Naše občinstvo opozarjamo na koncert, ki se vrši v ponedeljek dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe in kojega spored izvalata slovenska klavirska virtuozka Anton Trost in njegova soproga Claire Trost-Fiedler. Anton Trost je naš najresnejši glasbeni umetnik, ki se je izključno posvetil svojemu instrumentu in velja v dunajškem glasbenem svetu kot najboljši tehnik klavirske igre. Ravnokar je koncertiral v Celju, Ptujju in Zagrebu ter izvalja v Ljubljani prvovrsten klavirski program. Anton Trost igra Bach-Busonijev; Schacconn, Novakovo balado o Manfredu ter Debussyve klavirske igračke: Zlate ribice in Vrtovi v dežju, nato pa še znamenitega Rusa Skrijabina: Etuda. Njegova soproga igra pa veliko Beethovno sonato v as-duru, skupno pa zaigrata Saint-Saensov klavirski koncert v G-molu in tega na dveh klavirjih. Anton Trost je v dunajških glasbenih krogih izredno priljubljen in živla vsled svojega renega stremljenja vsestranski in velik ugled, kar pričajo polne dvorane o priliki njegovih dunajških nastopov. Enako priljubljena je tudi njegova soproga, ki se je ravnokar vrnila iz velika koncertne turneje v Češkoslovaški, katero je dovršila z velikimi uspehi. Dne 7. decembra 1921 pa je imela samostojen klavirski koncert na Dunaju. Glasbena kritika, list Neue-Freia-Presso je med vsemi klavirskimi koncerti letošnje sezone omenja na prvem mestu ter so »jako laskevo, da navdušeno izraža o njej. Konečno omenjamo, da je Saint-Saens nezadoma umrl dne 17. dec. 1921 v Algieru v starosti 87 let. Saint-Saens je najodličnejši reprezentant francoske moderne glabe in piše briljantne klavirski štiti. Saint-Saens pa ni bil samo velik glasbenik, ampak tudi odlični pisatelj, saj je v nekaterih svojih epiših napisal najlepše francosko prozo. Občinstvo vabimo, da se v največjem številu odzove in poseti koncert ter tako vsaj moralno podpre umetnika, ki tako odlično zastopa v svoji stroki slovenski narod v tujini. Vstopnice so v predprodaji v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8/L.

— Sentjakobski gledališki oder v Ljubljani, Florijanska ulica 27, 1. Jutri v nedeljo, 8. januarja, Murmorkava veseloigra »Napoleonov samovar« ter burka »Kakršen gospod« — tak sluga«. Začetek ob 8. Predprodaja vstopnic v Sentjakobski napredni knjižnici danes v soboto od 5. do 7. zvečer.

— Akademski socijalno-pedagoški krožek prireditelja v ponedeljek 9. januarja ob 8. zvečer (na učiteljsku, I. nadstropje) diskusijo o 1. členu zakonskega načrta o narodnih šolah za kraljevino SHS. Od »načrta« predlagani 1. člen se glasi takole: »Osnovna šola širi med narodom pismenost in prosveto, razvija nacionalno in državno

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

P. P.

zavest in versko strpljivost; utrjuje moralna načela za praktično življenje in daje osnovo za nadaljnjo izobraževanje. Ker od prav postavljene cilja ljudski boli v veliki meri zavisi, ali bo bodoči državljani v narodnem, državnem in socialnem oziru prav vzgojeni ali pa ne, se k diskusiji o tem načelnem vprašanju vabijo vsi, ki jim je kaj marljive ljudske vzgoje, to je — resnejšega pojmovanja in izvrševanja življenjskih nalog. — Odbor.

— Iz gledališke pisarne: Drugi obrok vstopnice za abonirane prostore v sezoni 1921—22 pobira blagajna Narodnega gledališča v Ljubljani v ponedeljek in torek dne 9. in 10. t. m. od 10. do 12. in od 4. do 6. v dramskem gledališču, vhod iz Gradišča. Vse p. n. abonente prosimo, naj blagovolijo ta dva dneva zanesljivo plačati drugi obrok najem-

nino. Opozarjamo, da sedanje vstopnice v sredo dne 11. t. m. iz gube veljavna o, če do tedaj ni najomnina poravnana.

— Zagrebška akademija za umetnost. To dni prevzame Ivan Meštrovič rektorat zagrebške akademije za umetnost in umetno obrt. Profesoraki zbor te visoke kulturne institucije tvorijo gg.: Frangeš, Iveković, Crnić, Kovačević, Senoa, Babić, Cikoš, Valdec, Kerdić, Vanka, Juhn, Krizman, Kljčević in arhitekt Kovačič.

— Finžgarjevo igranje »Divji lovec« so vprisrčili v Podgori pri Gorici. Določeno poročilo pravi, da je igra uspela glede na krajevne razmere prav dobro in da je bil obisk naravnost sijajen. Kulturno delovanje med goriškimi Slovenci hodi svojo pot po vseh vaseh in selih, navzlic raznim težkočam in spletkam.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. januarja 1922.

— Francoski poziv našim županom. Konec t. m. se vrši v Parizu sestanek županov iz vse francoske republike. Na ta sestanek so vabljivi, kakor je razvidno iz poziva, ki ga priobčujemo na drugem mestu, tudi vsi jugoslovenski župani. To vabilo je treba smatrati kot nadvse častno, ker nam spričuje, kako velike simpatije goje Francozi do našega naroda in kako iskreno žele, da bi se prijateljski odnosaji med francoskim in našim narodom čim bolj utrjili in poglobili. Prijateljsko roko, ki jo nam nudi Francozi, moramo sprejeti z veseljem in zadoščenjem, ker potrebujemo bolji kakor kateri drugi narod močnih prijateljev. Obdrani kroginrog od samih sovražnikov, ki bi nas raje danes kakor jutri upropastili, nam mora biti dobrodošel, drag in mil vsakdo, ki nam nudi svoje prijateljstvo. Zato je v našem interesu, da sprejmemo brez vsakih pomislekov roko, ki jo nam prožijo Francozi. Prepričani smo, da se bodo župani širom prostrane naše domovine z radostjo odzvali prijaznemu vabilu svojih francoskih tovarišev ter poslali na kongres v Pariz častno zastopstvo, ki bo navezalo najozje stike naših občinskih upravnikov s francoskimi. Pomnimajmo, da imajo pristop na kongres ne samo župani, ampak tudi občinski odborniki.

— Otvoritev delavske zbornice. Jutri ob 2. popoldne se otvori v mestni zbornici na magistratu delavska zbornica, ki pomenja, in naj se jo presoja s tega ali onega stališča, znaten korak naprej v našem socialnem razvoju. Želimo, da bi bilo delo te nove institucije v prid delojemalcem in delodajalcem, predvsem pa v blagor naše države.

— Minister Pucelj v Ljubljani. V Ljubljano je prispel povodom pravoslavni božičnih praznikov minister za kmetijstvo in vode g. Ivan Pucelj, ki se danes udeležil glavnega odbora SKS.

— Bolezen dr. Jerjava. Iz Beograda javljajo, da se je bolezen ministra za socialno politiko dr. Gregorja Jerjava znatno obrnila na boljše. Včerašnja najvišja temperatura je znašala 38,6°. O poteku bolezni se je tekom včerašnjega dneva informiral tudi Nj. Vel. kralj Aleksander. Bolnega ministra sta obiskala Svetozar Pribežević in predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović. Bolezen še ni dosegla viška.

— Sestanek JDS v Kočevju. Prilikom rednega občnega zbora krajevne organizacije JDS v Kočevju dne 6. tm. je bil lepo vspel sestanek članov občnega odbora organizacije. Prispeli so tudi gosti iz Ribnice. Na sestanku je v nad uro trajajočem govoru poročal podpredsednik stranke dr. Ravnihar o našem notranjem in zunanem političnem položaju, o črtah razmerje JDS do ostalih političnih strank ter prizval smiseljenske na vztrajno in podrobno delo. Razvila se je prav zanimiva debata o vseh aktualnih vprašanjih. Sestanek je vzprejel soglasno resolucijo proti premestitvi »poboljševalnice« iz Ljubljane v Kočevje. Izrekla se je tudi s velikim odobravanjem zahvala poslanca prof. Reismanju na njegovem vpešnem delu v uradniškem vprašanju ter končno zaupnica ministroma drju. Kukovcu in drju. Zerjavu. Ob volitvah je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik notar dr. Vilko Maurer, podpredsednik sodni svetnik Ivan Huter, tajnik davčni upravitelj Ivan Cirk, blagajnica nadučiteljica soproga Trostova, odborniki: zdravnik dr. Luzar, odvetnik dr. Stefan Rajh, komisar fin. straže Andrej Weble, gimn. ravnatelj Anton Burger, kr. gozdar Dragotin Lesjak, tajnik Ivan Bogataj, učitelj Ernest Sustarič; namestniki odbornikov: okrajni komisar Kappus, nadživnozdravnik Martelanc in davčni upravitelj Maurovič; pregledovalca računov: nadučitelj Betrižani Božidar in učitelj Joško Jaklič.

— Vodstvo invalidskega oddelka. Pokrajinski namestnik g. minister Ivan Hribar je začasno poveril upravno vodstvo invalidskega oddelka v Ljubljani vlad. svetniku dr. Franu Goršiču. Dosedani vodja invalidskega oddelka dr. Anton Brečelj je pridležen upravnemu vodstvu kot referent v zdravniških vprašanjih.

— Badnji dan v Ljubljani. Z ozrom na žalovanje za našim kraljem Petrom I. Velikim Osvoboditeljem je

bila letošnja proslava badnjonega dne skromna in brez godbe. Pred dravsko divizijo se je ob 13. formiral velik sprevod oficirjev in vojakov, na konjih in z okrašenimi vozovi z barjaktarjem na čelu. Sprevod je krenil v tivolski gozd, kjer so vojaki posekali božična hrastova drevesca, ki so jih potem odnesli vojaki na domove divizionarja generala Dokiča in ostalih poveljnikov. Tudi v drugih garnizijah je bila letošnja prireditev skromna in brez godbe. V Mariboru se je spreveda udeležil tudi jezdní odsek mariborskega »Sokola«. V Zagrebu je velikanski sprevod oficirjev in konjenikov nosil hrastovo drevo iz Maksimira po glavnih ulicah mesta do stanovanja komandanta IV. armije.

— Trboveljska premogokopna družba. Z današnjim dnevom je pridel poslovali jugoslovenski izvršilni odbor »Trboveljske premogokopne družbe«.

— Poslanec SLS Fran Pišek smrl. Iz Maribora javljajo, da je včeraj jutraj umrl na svojem posestvu v Silivnici pri Mariboru poslanec SLS v narodni skupščini Fran Pišek. Za časa Avstrije je bil pokojnik več let deželni in državnozbornski poslanec.

— Juridični izpiti na naši univerzi. Uspehi teoretičnih državnih izpitov na ljubljanski univerzi pred izpraševalnimi komisijami v letu 1921 so bili sledeči: Izpraševalna komisija za pravnozgodovinski državni izpit je izprašala 42 kandidatov. Uspeh je bil dober z odliko pri 11, dober pri 10, zadosten pri 14 in nezadosten pri 7 kandidatih. — Izpraševalna komisija za pravosodni državni izpit je izprašala 31 kandidatov. Uspeh je bil dober z odliko pri 4, dober pri 7, zadosten pri 14 in nezadosten pri 6 kandidatih. — Izpraševalna komisija za državoslovni izpit je izprašala 60 kandidatov. Uspeh je bil dober z odliko pri 6, dober pri 12, zadosten pri 31 in nezadosten pri 11 kandidatih.

— Mrtva ureca. »Srpsko Kolo« priobčuje v podlistku članek, ki ga je napisal za »Slovenski Narod« inž. Fran Tavčar.

— Večno žal bo vsaki gospodinj, ki ne vodi svojega gospodinjstva na podlagi Gospodinskega koledarja »Jugoslovenske Matice«, kajti draginja narašča in samo skrajna varčnost more obarovati gospodinj pred mesečnim primanjkljajem. Troškovnik, ki ga ima Gospodinski koledar, je navodilo za dobro gospodarstvo. Poleg tega pa ima Gospodinski koledar celo vrsto poučnih člankov ter praktičnih nasvetov je je tako v vsakem oziru najboljši prijatelj slovenske gospodinj. Ker je njegova cena zelo nizka, si ga more nabaviti vsaka gospodinja. Gospodinski koledar se dobi v vseh knjigarnah in pa v pisarni Jugoslov. Matice, Pred škofijo 21.

— Smrtna kosa. V Ljubljani. Strmi pot št. 8, je umrla ga. Uršula Magister, vdova po znanem mestnem cestnem nadzorniku, rodbini Čepčakovi z Gornjega Grada je pa umrl v Ljubljani sinček Bogomil Anton. Blag jima spomin!

— Mestna zastavljavnica ima to-mesečno dražbo maja 1921 zastavljavnih predmetov 12. januarja 1922 popoldne.

— »Kino Tivoli« je naslov novega kinopodjetja, kateri so imeli otvoriti 1. februarja t. l. v Ljubljani poleg Lat-termannovega dvorceda na telovadšču ljubljanskega Sokola. Dasiravno so znanja dela podjetja valed hudega mraza popolnoma ustavljena, se vkljub temu vidi, da bo imelo jako okumno in prijazno lice. Posebno pa notranost posloja je mojestrako delo, kar ni čuda, saj jo gradijo strokovnjaki kinopodjetja. Podjetje bo za Ljubljano nekaj posebnega, pripomniti pa moramo, da je bolj pohvale vredno, da si je vodstvo podjetja, kakor čujemo, isvsemel otvoritveno predstavo, naredilo med drugimi filmi svetovne znane, v Ljubljani že dolgo pogrešana velikanska dela, kakor: »Ana Karenina«, drama iz ruskih aristokratskih krogov, po glasovitem romanu grofa Lava Tolstoga. Delo istega pisatelja ruska drama »Vstajenje«. Veličastna drama »Bratje Karamazovic« po znamenitem romanu F. M. Dostojevskoga, katere glavno vlogo nam predstavlja Alina Milavtka,

članica petrogradskega gledališča. Dalje »Matjuška Katarina«, najslabša velika carica, historična ruska drama iz dvornega življenja. Vse navedeno nam jamči, da nam bo podjetje nudilo prvotne filme iz slovenske zgodovine. Pri predstavah bo sodeloval prvovrstni solonski orkester.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani v času od 25. do 31. decembra 1921: Novorojenih 19, mrtvorojena 2, število umrlih 12, med temi 9 domačinov in 3 tujci. Smrtni vzroki: življenjska slabost 3, jetika 1, škrlatinka 1, rak 1, drugi vzroki 7, smrtna poškodba 1. Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatinka 2, trebušni legar 1, griza 1.

— Nesreči z dinamitom. Volk Jošip, 15letni sin kočarice iz Lipljen pri Grosupljem je našel dinamitno patrono. Vzel je žico in začel z njo drezati. Na ta način se je patrona vžgala, nastala je eksplozija, ki mu je odrgala tri prste na levi roki. — Koritnik Alojzij, 13letni sin rudarjeve vdove je našel v Trbovljah pred pošto dinamitno patrono. Doma v kuhinji je vzel iglo in hotel spraviti smodnik iz patrona, da bi potem rabil patrono kot natkalko za svinčnik. Vsled drezanja je patrona eksplodirala in mu odrgala na desni roki tri prste, na levi dva močno poškodovala, po obrazu in trebuhu pa ga opraskalo.

— Smrt valed dobljene poškodbe. Colnar France, prosjak, ki ga je povozil avto na križišču cest Medvodne-Skofjaloka, je vsled zadobljenih poškodb umrl.

— Kaznovan tihotavec. Na mesec dni navadnega zopora je bil kaznovan neki bančni uradnik, ker je na debelo tihotalil s tujo valuto.

— Lakota ju je prignala. Na glavnem kolodvoru sta bila včeraj prieta dva solidno opraviljena Dumačana, ker nista imela potnih listov. Na policiji sta prostodušno izjavila, da ju je v Ljubljano prignala lakota, ker sta slišala: »V Ljubljani imajo dober bell kruh! Brot genug!«

— Dva fašista. V nekem ljubljanskem hotelu sta bila prieta dva italijanska fašista brez potnih listov. Pri njima so našli oznake fašistov in ostro nabrušeno bodalo. Pod močnim spremljstvom so ju odgnali v zapor.

— 100.000 K vreden suknišč ukraden! Ne pri nas, temveč v Gradcu je 26 let star, eleganten dijak markantnih potuz Gustav Senzwein ukradel svoemu tovarišu dijaku Hermanu Albertu zimski črn površnik, ki ga cenijo na 100.000 a. K. Tat je pobegnil v Jugoslavijo.

— Iz države izgnan. Stavbni mojster Leon Heintl, dosedaj stanujoč na Vrhniki, pristojen na Dunaj, je bil izgnan iz naše države, ker je nevaren tuji lastnik.

— Potni listi. Na glavnem kolodvoru je policija včeraj priela 12 popotnih oseb brez potnih listov.

— Koncert v hotelu Tivoli v nedeljo, dne 8. t. m. od 15. do 20. ure. Domače jetrne, krvave in mesene klobase. Vstopnina prosta. — Se priporoča Vek. Dolničar.

— Poziv. Starejšega gospoda, ki je, stojič tik za menoj, opazoval, ko mi je po končanem koncertu dne 7. decembra 1921 v Unioni pri izhodu nekdo segel v žep, vljudno prosim, da mi takoj javi svoje ime in naslov, ker je imel dogodek sodne posledice in nujno rahirim pričo. Franjo Medic, Ljubljana, Zrinjskega cesta št. 5.

— Opozarjamo naše naročnike in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vžgalic, ki jih priporočamo. Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino to vrsto!

Društvene vesti.

— Dr. Helečičev predavanje. Društvo »Soča« naznanja, da bo danes dne 7. t. m. predaval v salonu hotela Lloyd ob pol 8. zvečer g. univerzitetni profesor dr. Helečič o tiskih s potovanja po južnem delu naše države. Vstop prost. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

— »Gospodovski Zvon«. Gdčna. Mira Stöcklinger je nabrala na božični dan v stari narodni gostilni pri Gomziju v Ormožu od tamkajšnjih zavednih Slovencev 582 K za Gospodovski Zvon. Bog živi narodne Ormožane!

— »Bajane«, društvo ruskih akademikov. V Ljubljani se je organiziralo društvo ruskih akademikov pod naslovom »Bajane«. Društvo vodi režiser narodnega gledališča g. Boris Putjata. Društvo ima namen kultivirati narodno pesem, godbo in pleš. Društvo si je nadelo nalogo, da bo seznanjalo mala mesta po Sloveniji z rusko umetnostjo. Z dobrim uspehom je društvo nastopilo že v Ljubljani in Zgorju, na kar privedi sedaj turnejo po Gorenjskem, ki se prične v nedeljo 8. t. m. na Jesenicah. Koncert bo ob pol 7. zvečer in bo trajal do 9. Opozarja se okolica Jesenic na ta koncert. Zadnji vlak iz Jesenic odhaja ob 9.15. zvečer.

— Klub Primož se še enkrat tem potom zahvaljuje vsem, ki so s darovi ali na kateri drugi način pripomogli do tepega uspeha božičnice. Posebno hvalo izreka g. dr. Laha, g. prof. Peterlnu in železniku ter gospe prof. dr. Novakovi za njih potrditveno pomoč. Srčna hvala vsem ostalim članicam, posebno pa onim, ki so pod vodstvom in s pomočjo g. dr. Gregorinove tri tedne pridno šivale. Ker ima društvo, ki se je zanašalo na obljubo bančnega sindikata za pomoč — primanjkljaja 10.000 K, se obračamo na javnost s prošnjo za pomoč. Morebiti se najde kak dobitnik ki plača za nas to vsoto pri g. P. Kozini kot delo na šivih? Odbor Kluba Primož.

— Organizacija vseh invalidov. Redni občni zbor poveljstva splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico se vrši dne 6. januarja 1922 v restavraciji »Zlatorog« v Gosposki ulici. Začetek ob 9. dopoldne. Vojni invalidi in vdove, vaša dolžnost je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležite!

— Društvo stanovaniških najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani vabi člane na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 14. januarja 1922 ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1.) Poročilo predsednika, tajnika in blagejnika. 2.) Preureditev pravil s posebnim poudarkom, da je društveni namen tudi pobljati draginjo, določitev članarine za leto 1922. 3.) Organizacija. 4.) Volitev odbrga. 5.) Slučajnosti. Puhodna ja v n a odborova seja se vrši v sredo dne 4. januarja 1922 ob 8. uri zvečer v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 6. do 8. zvečer informacije, Sv. Petra cesta št. 12, pritlično, desno.

Turistika in sport.

— Blejsko jezero zamrznilo. Kakor poročajo z Gorenjskega, je Blejsko jezero že do dobra zamrznjeno. Led je prav gladek. Že v četrtak in včeraj se je več sto ljudi drsalo po jezuru.

— Zimskosportno poročilo z Bleda dne 7. jan. 1922. — Vreme krasno. Jezero zamrznjeno. Drsalščiče izborna. Sportni promet živahen.

Sokolstvo.

— Opozarjamo naše občinstvo na telovadni in koncertni večer, ki ga priredi danes naš žilavi in delavni Sokol I. v veliki dvorani hotela »Union«. Naše Sokolstvo uživa v javnosti toliko simpatij, da smo prepričani, da bo vsakdo smatral za svojo častno dolžnost, da se udeleži tega večera.

— Jezdni odsek Sokola v Ljubljani naznanja članstvu, da se redni letni sestanek vrši v ponedeljek dne 9. januarja 1922 ob 8. uri zvečer v Narodni kavarni. Odbor.

— »Sokol« na Viču priredi v nedeljo dne 8. januarja 1922 telovadno akademijo s tem-le vsporedom: 1.) Mi (Deklamacija). 2.) Proste vaje moške dece s palicami za 1. 1922. 3.) Gojenke: Proste vaje za vesok, zlet v Ljubljani 1922. 4.) »Srbski Kolo« izvaja ženska deca. 5.) Deklamacija: E. Gangl. »Pesem Sokolova«. 6.) Proste vaje članice za vesok, zlet 1922 v Ljubljani. 7.) Člani: Bradja. 8.) Zaključna skupina. 9.) Zivi kipi: »Suženjstvo« »Probudca« »Osvobojenec« »Zmagac« izvajajo izbrani telovadci in telovadke posemnih vrst. Začetek točn ob 20. zvečer. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vljudno vabi k polnoštevilni udeležbi.

— Občni zbor Mariborskega Sokola se je vršil 3. januarja v prenovljeni mali dvorani Narodnega doma. Otvoril ga je starosta dr. Vl. Srnc. Iz poročil društvenih funkcionarjev posnemamo. Mariborski Sokol šteje 1864 članov, 1189 telovadcev (med temi tudi naraščaj in deca, 669 moškega, 150 ženskega spola), v kroju 122, ustanovnikov 36 (od teh 6 ženskih). Aktivna znašajo nad 112.000 K, pasiva 4332 K, torej čistega nad 108 tisoč kron. Dr. Reisman kot preglednik računov je predlagal vzornemu blagajniku poleg absolutorija še posebno zahvalo, kar je bilo z odobravanjem sprejeto. Posebne zasluge na razvoju naraščajja imata brata Coter (trgovsko-obrtni) in Lavrenčič (šol. in drugi naraščaj). Odbor se je sestavil tako-le: Starosta (zopet) dr. Srnc, podstarosta dr. Kovačič, načelnik Marčon, podnačelnica Nabergojeva, odborniki: Hvalenc, Haler Zidovšek, Majer, Hren Jožes, Bureš, Coter; sestre: Planinškova, Holčeva, Peričeva Adela; namestnika: Ilih in Dev; preglednika: dr. Reisman, Kejzar; načelniki odsekov: kulturno prosvetni: Pirč; mladinski: Lavrenčič; jezdní: Novak, zgradbeni (za Sokolski dom): Križnič; veselični: Leskovar.

— Sokol v Sočaščici. Občni zbor telov. društva »Sokol« v Sočaščici se vrši dne 8. jan. t. l. ob 8. popoldne v društv. dvorani pri br. Štrbenku s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor br. staroste, 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 3. poročila vseh društvenih funkcionarjev, 4. volitev novega odbora. Izobraževalni odsek Sokola je priredil na Novega leta dan narodno igro »Domen«. Predstava je nepričakovano dobro uspela. Kot režiser je deloval br. Jože Ivanc, v glavnih vlogah so pa bili br. K. Štrbenk, Luq. Levstek, Jože Levstek, Fr. Petrič ter sestri Fr. Kovačičeva in I. Štrbenkova.

— Sokol Crnomelj. Redni občni zbor Sokola se vrši dne 25. januarja 1922 v narodni čitalnici ob 20 uri zvečer.

— Sokolstvo v Bolgarski. Iz Sofije poročajo, da se bodo po inicijativi iz Češkoslovaške in češkoslovaškega sokolskega društva v Sofiji reorganizirala bolgarska telovadna združenja na sokolski podlagi, kar pomeni znaten napredek slovenske misli.

Najnovejša poročila.

SESTANEK V SINAJI.

— d Bukarešta, 6. jan. Kraljeva rodbina in grški prestolonaslednik s soprogo odpuščejo jutri v Sinajo, da sprejmejo kralja Aleksandra, ki ga pričakujejo za nedeljo. Pri sprejemu bosta navzočna minister Take Junesu in Pašič. (Beogradska jutranja poročila Pašičevu navzočnost pri sestanku v Sinaju kategorično demantirajo! Op. ured.)

— Beograd, 7. januarja. (Izv.) Za včeraj določen odhaja Nj. Vel. kralja Aleksandra v Sinajo na sestanek z romunskim kraljem je bil odgođen na današnji dan. Kralj se bo vozil z direktnim dvornim vlakom v Sinajo, letno bivališče romunskega kralja. Poleg je javljenega spremstva spremlja kralja večje število uradnikov zunanega in voj. ministristva. V političnih krogih smatrajo, da se na sestanku v Sinaji vrše tudi važne konference zunanje-politične in vojaškega značaja.

GOSPODARSKA KONFERENCA V CANNESU.

— Cannes, 6. januarja. (Izv.) Včeraj ob 11. dop. je francoski ministrski predsednik Briand otvoril prvo plenarno sejo gospodarske konference v Cannesu, ki se je udeležujo vsi zavezniki. Lloyd George je imel programatičen govor o gospodarski obnovitvi Evropa. Vsebina njegovega govora še ni znana, ker je bila seja tajna. O seji je bil izdan le kratak komunik. Seja je bila le bolj tehničnega značaja in so se določili odseki za razpravljanje obnovitvenih vprašanj. Na konferenci pride v razpravo tudi belgijska prioriteta glede vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija.

— d Cannes, 7. januarja. Tekom nadaljnih razgovorov so razpravljali zavezniški ministri o predlogu, ki ga je stavil ministrski predsednik Lloyd George ministrskemu predsedniku Briandu na londonski konferenci in ki stremi za tem, da bi Nemčija, ki ne more plačati 600 milijonov zlatih mark 15. januarja in 15. februarja, plačala leta 1922. 500 milijonov zlatih mark v mesečnih obrokih po 125 milijonov do 15. aprila.

Polovica te vsote odpade na Belgijo, katere prioriteta pravica ugasne z letom 1923.

Anglija bi prejela te 60 do 80 milijonov.

Italija bi doprinesla z ozirom na svojih 150 milijonov resno žrtev, na katero je italijanska delegacija načeloma že pristala.

Pravice Francije bi ne trpele, ker stoji wiesbadenski dogovor v veljavo za tri leta in se podvrže finančni dogovor od 13. avgusta reviziji vprid Francije, zlasti z ocenitvijo saarskih rudnikov, ki jih vstavi obnovitvena komisija šele kasneje v debutni račun. Francije.

NEMSKI NACIONALCI NASPROTUJEJO DOGOVORU V LANI.

— Dunaj, 7. januarja. (Izv.) Nemško nacionalni voditelj v severni Češki dr. Lodgemann biva že delj časa na Dunaju, kjer skuša merodajne politične kroge informirati in pridobiti za akcijo, da se dogovor v Lani odkloni. Dr. Lodgemann se je napram uredniku »Neue Freie Presse« izrazil o pomenu dogovora za nadaljni obstoj nemštva. Dogovor v Lani je za Nemce nesprejemljiv. Nemškonacionalna stranka Češko-slovaške republike se bo 9. t. m. posvetovala o stališču napram temu dogovoru. Pričakovati je — tako je izjavil dr. Lodgemann — na vsak način, da bodo nemški nacionalci dogovor iz principijelnih razlogov odklonili.

Borze.

— Zagreb, 7. januarja (Izv.) Prosti promet. Devize: Curih 57.50, —, Pariz 23.90, 24.25, London 1290, —, —, Berlin 153, —, 157, —, Praga 502, —, 508, —.

— Curih, 6. jan. Zagreb 1.75, Dunaj 0.19, Budimpešta 0.86, Berlin 2.751, Praga 8.424, Milan 22.301, Pariz 41.301, Newyork 5.185.

— Trst, 6. jan. Zagreb 8.05, Berlin 11.60, Praga 39.25, Pariz 138, —, Naw York 23.20.

— Praga, 6. jan. Zagreb 19.75, Dunaj 0.90, Budimpešta 10.05, Berlin 81.50, Milan 255, —.

Poizvedba.

— Izgubljeno. Med Šiško in Vižmarji se je izgubil na praznik sv. Treh kraljev med 10. in 11. uro dopoldne z voza nahrbtnik, v katerem se nahajal pas za naboje (Patronengürtel) ter nekaj provijanta. Pošten radditelj naj istega proti nagradi odda na Karlovski cesti št. 20, pritličje.

Naj je Eisalfoid — to se zna! Levarnar Feller — Stribiz.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Kapital K 20.000.000.

Rezerve okrog K 6.000.000

Podružnici: Novo mesto in Rakek. **Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 1.** Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Stavbna parcela

v mestu ali na periferiji mesta se kupi. Ponudbe na poštini predal 112, Ljubljana. 53

Profesorica „Glasb. Matice“

zeli privatno poučevati klavir. Mlajše učence in začetnike poučuje po najnovejši metodi. Ponudbe pod „1-3 popoldan 47“ na upravo Sl. Naroda. 47

Meblovano sobo

leže gospodinska event s hrano. Ponudbe pod „Soba“, poštino ležeče Ljubljana. 33

Enonadstropna hiša

v prometnem kraju, pripravna za trgovino ali za vpeljavo trgovino, se kupi ali vzame v najem. Ponudbe pod „Kupnina do K 600.000—37“ na upravo Slov. Naroda. 37

Učiteljica

prevzame pouk vseh šolskih predmetov ter tudi nemščine. Ponudbe pod „Učiteljica 50“ na upravo Slovenskega Naroda. 50

Iščem službe

blvskega nadzornika. Ponudbe pod „Nadzornik 73“ na upravo Sloven. Naroda. 73

Poštena postrežnica

za pospravljanje stanovanja dopolnje za dobro plačo se takoj sprejme. — Vpraša se: Bleiweisova cesta 4, L. 114

Petrolejske vrče

kupimo v vsaki množini. Plačamo za bob z dvema vrčema po 80 K, postavno poljubna postaja v Sloveniji. Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6

Za skorajši nastop

iščemo: prvovrstnega mizarja za modele (Modellschier), uporaben tudi za druga mizarjska dela; kovinskega s'rugarja (Eisenreher) in več ključavničarjev za orodje (Werkzeugschlosser). — Kranjske tovarne železne, ključavničarske in kovinske robe TITAN d. d., Kamnik pri Ljubljani.

Proda se

ca 5000 m² zemljišča z obstoječo priložno stanovanjsko hišo v velikosti 280 m² torisa tik ob žel. trgu držav. kolodvoru v Ljubljani, zelo pripravno za kako podjetje ali skladišče. Polzva se: Vodmatški trg 7. 93

Proda se: elektromotor

z obratno strujo 9-2 HP, 200/380 volt, 50 period, 1440 tur, z napustilcem, komplet.

z obratno strujo 1-5 HP, 220 volt, 50 period, 1440 tur, z napustilcem, komplet, oba nova iz tovarne, se dobila takoj. Vprašati pri Adol' Kordin, Ljubljana, Beethovnova ul. 9.

Bogomil

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da se je naš ljubljani sinček ozir. bratec danes 6. januarja, po kratki, mučni bolezni preselil v nebeški raj.

Pogreb našega nepozabljenega ljubljana se vrši v nedeljo 8. januarja ob 2 popoldne, iz mrtvašnice Sv. Kristofa na pokopališče Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. januarja 1922. **Žalujoča rodbina Čoplakova.**

Uršula Magister

vdova mestnega cestnega nadzornika

danes, dne 7. t. m. ob 2. uri po noči, po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno preminula.

Pogreb nepozabne matere se vrši v nedeljo, 8. januarja 1922 ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Strmi pot št. 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v cerkvi pri Sv. Petru. V Ljubljani, 7. 1. 1922. **Žalujoči ostali.**

6 voz gnoja

se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 96

2 pletilna stroja

št. 7 in št. 10 se prodajata. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 84

Mesečno sobo

event s hrano leže uradnik. Ponudbe pod „Državni 93“ na upravnštvo Slov. Naroda. 95

Gradbeno podjetje

inženir Dukić in dr. Ljubljana, Realijska cesta 9 se proroča za vsa v to stroko spadajoča dela. 235

G. F. Jurásek
uglasilec glasovitev v Ljubljani
Volkova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravljam glasovirje in harmonije specialne strokovno, točno in ceno

Na prodaj

je na lepem prometnem kraju 20 minut od Ljubljane večje posestvo, obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslopja in nekaj vrta. V njem se nahaja vinska in specerjska trgovina. Pogoj ugodni. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9604

Pozor, kolesarji!

Popolnite rabljena dvokolesa v popolno prenavo, emajliranje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi shranijo čas zimo. **F. Batfel, Ljubljana** Kariovska cesta 4.

Strojara

za motorni remorker na bencin za Beograd treba **Benko Kolj**, Zagreb, Matzova ulica 18. Prednost imadu mladji strojari, koji su u mornarici služili. 3-

Pletilne stroje

tudi nerabne kupuje po najvišjih cenah **Kos Frano**, Židovska ulica št. 5, Ljubljana. 101

Dobro izurjeno vlagalko

aprejema itegrirani zavod **ČEMAZAR & DRUG**, Ljubljana, Costa na južne želez. 118

„Diamalt“

Pozor, pekarji! „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj - Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec**, Zagreb, Skladnišče **Stressmayerova ul. 10.** 8101

Potrebujemo tesanega lesa

vsako količino 3/4" 3/4" 4 m in več 4/4" 5 do 8 m — 3/4" 7, 8, 9, 10 m 3/4" 9, 10, 11 m. Deske 13, 20, 25 m/m 4, 5 m. 13—32 cm. Deske 30 i 40 mm 4—5 m, 30—32 cm itd. Ponudbe z izvodom zaloge iz rolati firmi **Brača Ivkov, Sztapar (Baška).** 8742

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozilčkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozilčki raznih modelov. Sprejemo se tudi dvokolesa in otroški vozilčki v polno prenavo, emajliranje z ognjem in ponikljanje. **Ljubljana, Kariovska cesta 4.**

Tapeciranje avtomobilov

izvršujem po modernem vzorcu in po najnižjih cenah. Iščotako izdelujem vsakovratne kemske opravke, popratne predmete in dekolenice **St. Vinok, Ljubljana**, alince št. 90

Prva jugoslov. barvarija, hrzinarstvo in strojarstvo

P. Semko, Ljubljana, Gillice 230.

Sprejema kladje koje v barvo kakor vsa v to stroko spada oca dela. Delo prevzemam v trgovini čevljev. **Kupujem koje divjačine.** **Gradišče št. 19.** 728

Gostilničarji! Vite

vseh vrst si pred nakupom oglejte v povečani vinski trgovini tvrdke **J. Jelenič**, Ljubljana, Stara pot (pri dež. bolnici) telefon 578. 0079

Pozor! ŽIMA Pozor!

Zimo za žimice vsake vrste izdeluje in prodaja tvrdka **Louvo Jeko-tov** v vlogi. **Zimopreja, Strazišče, Kranj.** Vzorec zastojni poštine prost. Kupim štešne, kozjo šlako, grivo, govejje in komske repe. 8308

Misi, podgane, stenice, škurki

in vsa golazna mora poginiti, ako porabljate moja najbolje prekušana in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 16, za podgane 20 K; za škurke posebno močna vrsta K 26; tinktura za stenice K 15; uničevalec moljev K 19 in 25; prašek proti mrševom K 10 in 25; maxilo proti ušom pri ljudih K 10—; maxilo za uši pri divini 10—; prašek za uši v obliki in perlin K 10 in 25; tinktura proti mrševom na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin). Prašek proti mrševim K 10. in 25. Poštila po povzetju Zavod za eksport **M. Jankar, Potrzijska ul. 3. Zagreb 18.** **Preprodajatelj popust!**

Ludwig Winterschweiger & Co

Winterschweiger u. Eisenwerkerei E. u. H. I. Lichtenegg bei Wels, O. Oestr.

Specialitete:

stroji za opekarnice ter kompletne opreme za opekarnice in tvornice za glinasto blago,

kamnelomne in kompletne naprave za napravljanje gramozca in peska,

transportne naprave: prenosne naprave na vrvi in verige, rize na vrvi, razne vrste naprave, krožni transporterji, višče železnice, naprave za polnjenje kotlov s premogom, cleva erji itd.

Stroji za dviganje bremen: škripci, navoji, g. aniki, dvigala, naprave za prek adanje za osovno in množinsko blago, vrti in stroji za napravljanje blaga, razni drugi stroji.

Opreme za steklarstvo: oblike za prešeno, plinano in strojno blago stroji za kompletne brusilne naprave, simalure za peči in orodje za vso steklarstvo industrijo.

Z „L' Oréal Henné“, Paris

barva las v vseh nuschah in izdeluje vsa lasna dela **M. Podkrajsek**, frizer za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38. 9754

Kupim bišo, vilo v Ljubljani

eno ali dvodružinsko, z vrhom ali brez, event tudi na periferiji. Ponudbe z navedbo cene pod „Hiša — vila 10“ na upravo Slov. Naroda. 102

Nudim brezobvezno Ciril - Metodove vžigalice

„DRAVA“ - VŽIGALICE družbe sv. Cirila in Metoda Zaloge pri M. Perdanu v Ljubljani

Te vžigalice so v prvi vrsti sv. Cirila in Metoda v LJUBLJANI.

Cena povsem konkurenčna. Pri nakupu vžigalic zahtevajte mol cenik. **J. Perdan, Ljubljana.**

„PARAMON“

Gumileva pete. Neopkončljiva trajnost. Tvor-nica: Bratislava - Petri-žanka. Prodajni biro: **Paramon Gummiindustrie, Wien VII. Neubaugasse No. 7.**

SALAMA

prvo vrsto novo blago povsem zrelo so dobi povsed

Prva hrvaška tvornica salama, sušena mesa masti.

M. Gavrilović sinovi d. d. Petrižnja.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **R. BUNC in drug** Celje - Ljubljana - Karbur.

20 klavirjev pianinov in harmonijev

Förster, Börenlorfer, Heitzman itd. razstaf leah pri tvrdki

ALFONZ BREZNIK

bivši učitelj Glasb. Matice Ljubljana, Kongresni trg 15.

Prodaja tudi na obroke. — Največja tvrdka in izposojevalnica v Jugoslaviji. — Velikanska zaloga violin, vsega glasb. orodja, strun [engros detail] in muzikalij

Naznanilo.

Slav. občinstvu naznanjam da sem otvoril trgovino z manu-fakturo in vsemi potrebščinami za krojače, šivilje in čevljarje. Zagotavljam točne in solidne postrežbe znamenjam

z najodličnejšim spoštovanjem **Friderik Stöger,** trgovina Pri nizki ceni Krško ob Savi, Dojenjsko.

I. Sandrin, Ljubljana

Velika zaloga usnja, kož, podplatov, gonilvsakovrstnega usnja, nih jermenov in boksa

na debele. Mestni trg 6.

Koranit

absolut čistiljevec, najboljšo sredstvo sedenosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v KARLOVCU (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hoče imeti dobro pokrito streho sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Fran Hočevar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.**

VIZITKE, KUVERTE IN PISEMSKI PAPIR S FIRMO KAKOR USAKO-: VRSNE DRUGE FISKOVINE :: izvršuje točno **„Narodna tiskarna“.** Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nanska ulica 18.

Jugoslovanska banka d. d.
 Deln. glavn. K 200,000.000 — Centrała v Osijeku. Rezerve K 50,000.000
Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.
 Kupuje prodaja devize in valute najkulantnejše. Obrestnje vloga na hranilne knjižice in na tekoči račun na najvišji obrestni meri.

Tvrška DULAR & FABIANI, Ljubljana
 Brzjav. nasl. Duffa. Telef. št. 223.
 Veletrgovina z manufakturo se je vsled požara začasno preselila iz prostorov pri „Balkanu“ v Sodno ul. št. 7 kjer ostane do 1. majnika t. l.
 Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega češkega, francoskega angleškega in italijanskega manufakturnega blaga. **Postrežba točna.**

Jakob Kohn i sin d. d.
 Brod na Savi
 veleprodaja žestih žestih ploda (žganja in žganih opojnih plodov) Utemeljeno 1888. Brzejavi: Alkohol I. Telefon 138.
 Glavno zastupstvo tvrdke Ellinger, Frühlich i drug. Wien, tvorilca esencija i neotrovnih boja (barv). Zesta (žganja), rum, liker, rakija, šljivovica, esencije i boje. — Vino iz vlastitih broskih vinogradih.
Zahitevaite cilenike!

Lysiform
 DOBIVA SE OPET SVAGDJE. GLAVNO SKLADIŠTE I GENERALNO ZASTUPSTVO ZA CILJUGOSLAVIJU
JUGOPHARMACIAM.
 ZAGREB, PRILAZ BR. 12.

Šupansko mestno obdino Ormož naznanja da se vrši **dražba občinskega vina**
 letnik 1921 ca 100 hekto (rišing in burgunde) iz vinogradih pri Jeruzalemu, dne 22. prosinca 1911 (nedelja) ob 1. pop. v občinski pisarni v Ormožu. Dražbeni pogoji so razvidni istotam. Prihod ljubljanskega vlaka v Ormož ob 11. pop. odhod ob 3. pop. 120

POZOR! POZOR!
 Bakrene kotle za žganjekuho, kotle za kuhanje sira, krme in perila, nadalje vsakovrstne aparate, brizgalice za trte itd. izdelujem po naročilu solidno in trpčno. Prezajem v popravilo in pocinjevanje bakrene kotle in druge bakrene predmete. Kupujem ali vzamem v račun po dnevni ceni star baker, svinec in cin (cinaste krožnike). Za dobro in solidno delo jamčim. S spoštovanjem
Maks Weiss, bakrokotlar,
 Novi Vodmat 189, pošta Moste pri Ljubljani.
 Samostojen trgovec išče za takoj ali pozneje 1 ali dve

BETON-ZELEZOBETON VODNE ZGRADBE ELEKTRARNE
Jnž. Laurenčič & Co. STAVBENO PODJETJE
 RIMSKE
 IZRABA VODNIH SIL
 ŽRGE-MLINI-PEZOVNI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
 PRORABNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

kompanion
 z večjim kapitalom za dobro vpeljano že obstoječe podjetje. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Podjetje/94“.

mehlovanj ali nemehlovanj sobi.
 Ponodbi pod „Išče se“ na anončo družbo **Aloma Company,** Ljubljana, Kongresni trg 3. 156

COSULICH-LINE
 prevozi potnike v New York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno.
 Posanila daje in voz. **SIMON KMETEC,** glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Prodeja na primorna odlašala
Amerikanska tvrdka „SINGER“ šivalni stroji
 Bourne & Co, New York
 je razširila svoje delovanje v državi SHS ter je v stanju prevzemati vse v to spadajoče posle kakor: urejevanje tvornic s specialnimi „Singer“ šivalnimi stroji vseh vrst z električnim pogonom; poleg tega ima v zalozni vse vrste strojev za obrt in industrijo kakor tudi za rodbinsko porabo.
Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ulica 3 in v vseh večjih krajih države SHS.
 Mehanična delavnica za popravila povečana.

250 Modni salon 250
Stuchly-Maške
 Ljubljana, Zidovska ul. 3.
 Ima v zalozni fine in namovejšje oblike ter kmetone **klobuke in čepice**
 od K 250 — naprej.
250 Popravila za sprotno. Zalozni klobuki redno v zalozni. **250**

Tvrška Paternost & Remic, Ljubljana
 trgovina s poljedelskimi pridelki na debelo naznanja vsem svojim cenj. odjemalcem in trgovskim prijateljem, da je preselila svoj sedež z Rimske ceste št. 2. v novo zidane lastne prestore v Slovškovo ulico št. 11.
 Brzjavni naslov: Parem, Ljubljana. Telefonska št. 589
 Ne I 695/21-2 166

Stečaj.
 U kancelariji inženjerskog odeljenja Dravske divizijske oblasti u Ljubljani na dan 25. januara 1922 godine u 8 časova održao se otvoreni licitacija za nabavu grad evinske materijala za opravku zgrada barutane u Kamniku. Materijal je izložen u opštim uslovima, koji se svakog dana mogu videti u kancelariji inženjerskog odeljenja Dravske divizijske oblasti. Svaki licitant pre licitacije polaže kasi Dravske divizijske oblasti kauciju, i to podanici kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 10 %, a strani podanici 20 %, od proračunske sume materijala. Pozivaju se sva zainteresovana lica, da prisustvuju na uvoj licitaciji.
 Iz kancelarije inženjerskog odeljenja Dravske divizijske oblasti I. Br. 6204 u Ljubljani. 126

M. Kuštrin
 Tehnički, električni i mehanički predmeti svih vrsta na drobno i na debelo. — Glavno zanimanje: popravila i izrada motornih vozila za osobnu i poslovnu upotrebu. — Izrada i popravila motornih vozila i motornih vozila za osobnu i poslovnu upotrebu. — Izrada i popravila motornih vozila i motornih vozila za osobnu i poslovnu upotrebu.
 Centrala: Ljubljana, Rimska c. 2.
 Podružnice: LJUBLJANA, MARIBOR, BEOGRAD, Družbina c. 23. Jarčeva ul. 9. Knez Mihajlova tel. št. 479. tel. št. 133. ulica št. 3.

Oglas prostovoljne dražbe.
 Dne 24. januara 1922. ob 10. uri dopoldne se bo pri podpisanim sodišču v sobi št. 26. potom prostovoljne dražbe prodajala hiša št. 28. v Smokuču z vso knjižno in pribito priklino ter srenjskimi praviciami za pol kmeta in krog hiše ležećimi parcelami: en travnik, ena njiva in en sadni vrt, kojih obseg s stavbno parcelo vred znaša 37 a 74 m². Najnižji ponudek 80.000 K. Podrobni dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisanim sodišču.
 Kr. okrajno sodišče v Radovljici, odd. I., dne 3. januara 1922.

Dražbeni oklic.
 V sled sklepa okrajnega sodišča z dne 2./1.1922 A I 360/21/24 se na predlog Ivana Perko, posestnika v Zgornji Šiški št. 7, kot varuha nđl. Viktorja Klemenc, posestnika iz Ljubljane, Krakovski nasip št. 14 vrši dne 10. januara 1922 ob 9. dop. v pisarni podpisane notarja, Sodna ul. 11
prostovoljna javna dražba
 travnika, parcela 250/76 vložka 246 k. o. Trnovsko predmestje. Izklicna cena travnika znaša K 50.000.— Morebitnim zastavnim upnikom ostanejo slejkoprej pridržane vse njih pravice, ne glede na višino najviše ponudbe. Natančnije podatke glede dražbenih pogojev so izve v pisarni podpisane notarja v uradnih urah.
 Dr. Karl Schmidinger l. r. notar kot sodni komisar.

Razpis.
 V pisarni uprave dravske artiljerijske radionice v Ljubljani se bo vršila dne 25. januara 1922 pedonšt ob 8 uri ponovna javna ustovna dražba za prodajo 12 avtomobilov. Vsak avtomobil se proda posamezno najpovoljnijemu kupcu. Pogoji za to dražbo so razvidni vsak dan med uradnimi urami pri upravi dravske artiljerijske radionice. Vsak licitant položi pred dražbo kavcijo i. s.: a.) Podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 5 %, od označene početne vrednosti za vsak avtomobil in b.) Inozemci 10 %, od označene početne vrednosti za vsak avtomobil. Kavcije onih licitatorov, ki so izlicitirali posamezne avtomobile, se zadržijo do končane dražbe, ostalim pa se takoj vrnejo. Pozivljajo se vsi interesenti, da prisostvujujo tej dražbi.
 Iz pisarne Komande dravske divizijske oblasti I. Br. 5167 v Ljubljani

Poziv na podpisovanje delnic.
 Po odobrenju ministra trgovine in industrije VI. št. 4419 od 1 oktobra 1921 se snuje v Beogradu delniško društvo Rogaški Boč - Drvenik za izkorišćanje rudninskih izvirkov in zgradbo satorija v Gornjem Gaberniku, okraj Rogaški v Sloveniji. Osnovna glavnica je zamišljena z Din. 3.000.000.—, razdeljenih na 3000 delnic po 1.000 din., od katerih se naj takoj vplaća 1000 komadov delnic z 10 % poviška za osnovne stroške, a ostanek po razvoju posla. Vpisovanje delnic bo vršila Eskontna banka v Beogradu.
 Osnovatelji:
 Djordje P. Radulović, predsednik trgovske zbornice, podpredsednik Srbskega rdećega križa itd.,
 Dragomir V. Radulović, predsednik beogradske borze, Milorad M. Pavlović, trgovec,
 Dr. Ferdinand Gramberg, industrijalec,
 Mihajlo L. Djarić, podpredsednik beogradske trgovske zbornice,
 Ljuba Srećković, ravnatelj klanićkega društva.
 Rudolf Pile, ravnatelj beogradske podružnice Jugosl. banke,
 Vojko Koprivnik, nadzornik v min. šuma i rudnika,
 Dr. Dušan Stojimirović, upravnik bolnice za duševne bolezni,
 Milan K. Tederević, trgovec,
 Dr. Lazar P. Bugarić, Dragiša Matejić, trgovec.

Svež kvasec (drože)
 izvrsno moći razpešćija dnevno najglasovitija tvornica Jugoslavije.
Tvornica žeste i pjenice prije
Makso Mayer, dioničarsko društvo, Savski Marof.

Tovarna cementa Zidanimost
 priporoča svoj novi Selektor Portlandcement, najfinije zmet, ki ne vsebuje nobenega zrnja in konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam, ter ima sedaj garantirano 400—500 kg tlačne trdnosti na 1 : 3 na cm² in to pri propisnem ležanju v vodi; tovarna prevzame vsako odgovornost za enako ceno blaga.
Spricjevala iz leta 1921 izposlanega Portlandcimenta:
 iz Instituta tehnične mehanike, Ljubljana:
 Štev. 107 — Portlandcement, vzeti iz stavbke Ljubljanske kreditne banke — tlačna trdnost po 28 dneh 395 kg na cm².
 „ 108 — Portlandcement, vzeti na stavbišču stanovanske hiše Slovenske eskomptne banke, tlačna trdnost po 28 dneh 365 kg na cm².
Stavbno podjetje Jakob Accetto, Ljubljana, piše:
 S cementom sem bil zelo zadovoljen, prekosi marsikatero cementno tovarno, ako dobim vedno enak cement, ostanem stalen odjemalec!
Stavbno podjetje Ivan Višintini, Ljubljana, piše:
 Vaš Portlandcement, katerega ste mi poslali početkom novembra 1921, mi daje povod, se najtopleje zahvaliti upravi tovarne z ozirom na mojo popolno zadovoljnost glede trdnosti in dobave cementa itd.

Kokerijski stroji,
 urejaji za plinarne, tvornice amoniaka, destilarnogudrona, tvornice benzola, čistilniške naprave.
MEGUIN A-G. Butzbach/Hessen.
 Generalverreter: Bergdirektor a. D. Sonnenmeiser, Wien XIX., Slaveringerstrasse 30a.
 Za inercatni del odgovoren Valentin Kopitar.